

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

DAMJANA PAVLIN

2013

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

DAMJANA PAVLIN

KOPER, 2013

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Zaključna projektna naloga

VSEBINA IN ANALIZA LETNEGA
POROČILA POSLOVNE BANKE

Damjana Pavlin

POVZETEK

Zakon o bančništvu določa, da banka za poslovno leto sestavlja računovodske in konsolidirane računovodske izkaze, pojasnila k izkazom ter letno poslovno poročilo. Sestavina letnega poročila banke je tudi mnenje pooblaščenega revizorja. Računovodski izkazi banke so sestavljeni v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah in Slovenskimi računovodskimi standardi, posebej v skladu s SRS 31 – Računovodske rešitve v bankah ter podzakonskimi akti Zakona o bančništvu in omogočajo usklajevanje slovenske zakonodaje z evropsko na področju bančništva. V zaključni projektni nalogi je predstavljeno letno poročilo Nove KBM, d. d., in analiza računovodskega poročila. Uspešnost poslovanja banke je analizirana s finančnimi kazalniki, s katerimi skušamo ugotoviti, kakšnemu tveganju je banka izpostavljena in kakšno donosnost dosega.

Ključne besede: poslovna banka, letno poslovno poročilo, računovodsko poročanje, računovodski izkazi, kazalniki poslovanja.

SUMMARY

The Banking Act stipulates that the bank draws up annual financial statements and consolidated financial statements, notes to the financial statements and consolidated financial statements, and the annual report for the past financial year. An important feature of the bank's annual report is the opinion of an authorised auditor. Financial statements of the bank are prepared in line with the Companies Act and the Slovenian Accounting Standards, in particular the SAS 31 - Accounting solutions for banks, and in line with the regulatory provisions of the Banking Act and with the aim of harmonising the Slovenian legislation with the European legislation in the field of banking. The final project assignment presents the annual report of Nova KBM d.d. and the analysis of the financial report. The performance of the bank's operations was analysed using financial indicators in order to determine the risk that the bank is exposed to and its profitability.

Keywords: commercial bank, annual business report, financial reporting, financial statements, performance indicators.

UDK: 657.375.1(043.2)

VSEBINA

1	Uvod.....	1
1.1	Opredelitev obravnavane zadeve.....	1
1.2	Namen in cilji zaključne projektne naloge.....	1
1.3	Predvidene predpostavke pri izdelavi zaključne projektne naloge.....	2
1.4	Predvidene predpostavke in omejitve zaključne projektne naloge.....	2
2	Predstavitev Nove Kreditne banke Mrribor, d. d.	3
2.1	Osnovna dejavnost družbe.....	3
2.2	Predstavitev Skupine Nove KBM.....	3
2.3	Predstavitev Nove KBM, d. d., in Področja Nova Gorica.....	4
2.4	Lastništvo banke.....	7
2.5	Management in sodelavci.....	7
2.6	Poslanstvo, vizija in poslovni cilji.....	9
2.7	Upravljanje s strategijo.....	10
2.8	Gospodarsko in bančno okolje v letu 2012.....	10
2.8.1	Inflacija.....	11
2.8.2	Zaposlenost.....	11
2.8.3	Bančni sektor.....	11
2.8.4	Organizacijska struktura Nove KBM, d. d.	12
3	Računovodski izkazi in letno poročilo.....	13
3.1	Osnovna načela pri sestavljanju računovodskih izkazov bank.....	13
3.2	Spremenbe v računovodskih shemah.....	14
3.3	Računovodski izkazi bank.....	15
3.3.1	Izkaz finančnega položaja.....	15
3.3.2	Izkaz poslovnega izida.....	16
3.3.3	Izkaz denarnih tokov – izkaz finančnega izida.....	17
3.3.4	Izkaz gibanja kapitala.....	20
3.4	Pojasnila k računovodskim izkazom.....	22
3.4.1	Razkritja k postavkam finančnega položaja.....	22
3.4.2	Razkritja k postavkam izkaza poslovnega izida.....	24
3.5	Letno poročilo.....	27
4	Kazalniki poslovanja.....	28
4.1	Kazalniki donosnosti.....	29
4.1.1	Donosnost lastniškega kapitala (ROE).....	29
4.1.2	Donosnost sredstev (ROA).....	30
4.1.3	Bančna obrestna marža.....	31
4.2	Kazalniki tveganja.....	34
4.2.1	Likvidnostno tveganje.....	34
4.2.2	Kreditno tveganje.....	36

4.2.3	Tržno tveganje	39
4.2.4	Pozicijsko tveganje	39
4.2.5	Obrestno tveganje	39
4.2.6	Valutno tveganje	40
4.2.7	Operativno tveganje	40
4.2.8	Tveganje kapitala	41
4.3	Drugi kazalniki	45
4.3.1	Bilančna vsota na zaposlenega	45
4.3.2	Splošni upravni stroški na zaposlenega	45
4.3.3	Dobiček na zaposlenega	45
5	Sklep	46
	Literatura	49
	Viri	50
	Priloge	51

SLIKA

Slika 1: Model donosnosti in tveganja za banko	28
--	----

PREGLEDNICE

Preglednica 1: Skupina Nove KBM	4
Preglednica 2: Lastništvo Nove KBM, d. d.	7
Preglednica 3: Denarni tokovi pri poslovanju za leti 2011 in 2012, v tisoč eur	18
Preglednica 4: Denarni tokovi pri naložbenju in financiranju za leti 2011 in 2012, v tisoč eur ..	19
Preglednica 5: Denarni tokovi od obresti, dividend in deležev v dobičku v letih 2011 in 2012, v tisoč eur	20
Preglednica 6: Izkaz sprememb lastniškega kapitala za leto 2012, v tisoč eur	21
Preglednica 7: Izkaz sprememb lastniškega kapitala za leto 2011, v tisoč eur	21
Preglednica 8: Izkaz finančnega položaja Nove KBM, d. d. v letih 2011 in 2012, v tisoč eur ..	25
Preglednica 9: Izkaz poslovnega izida Nove KBM, d. d. v letih 2011 in 2012, v tisoč eur	26
Preglednica 10: Kazalnik donosnosti lastniškega kapitala v Novi KBM, d. d. v vletih 2011 in 2012	29
Preglednica 11: Kazalnik donosnosti sredstev v Novi KBM, d. d. za leti 2011 in 2012	31
Preglednica 12: Neto obrestna marža v Novi KBM, d. d. za leti 2011 in 2012	31
Preglednica 13: Pomembnejši podatki in kazalniki Nove KBM, d. d. za leti 2011 in 2012	33
Preglednica 14: Struktura kreditov po bonitetnih skupinah	37
Preglednica 15: Izpostavljenost kreditnemu tveganju po bonitetnih skupinah, v tisoč eur	38
Preglednica 16: Vrednost slabih kreditov v portfelju za leti 2011 in 2012	39
Preglednica 17: Enostavni kazalnik kapitala za leti 2011 in 2012	42
Preglednica 18: Sestava regulatornega kapitala in kapitalskih rezerv za leti 2011 in 2012, v tisoč eur	44
Preglednica 19: Bilančna vsota na zaposlenega v Novi KBM, d. d. za leti 2011 in 2012	45

OKRAJŠAVE

ALCO	Odbor za upravljanje bilance banke
BDP	bruto domači proizvod
ECB	Evropska centralna banka
EMV	EuroCard, MasterCard, Visa
KU	kapitalska ustreznost
MSRP	Mednarodni standardi računovodskega poročanja
Nova KBM	Nova Kreditna banka Maribor
NPL	Non-performing loans (kazalnik slabe naložbe)
ROA	donos na aktivo
ROE	donos na kapital
SEPA	Single Euro Payments Area
SRS	Slovenski računovodski standardi
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
VaR	metoda tvegane vrednosti
ZBan	Zakon o bančništvu
ZPlass	Zakon o plačilnih storitvah in sistemih

1 UVOD

1.1 Opredelitev obravnavane zadeve

Letno poročilo prikazuje celovito poslovanje družbe v poslovnem letu. Sestavljeno je iz računovodskega in poslovnega poročila. Glavni sestavini računovodskega poročila sta bilanca stanja in izkaz poslovnega izida, ki sta temeljna računovodska izkaza.

V svetu je letno poročilo eno najbolj uveljavljenih komunikacijskih sredstev, s katerim ciljnim skupinam predstavimo podjetje, njegove rezultate in obete v prihodnosti. Banka za poslovno leto izdela letno poročilo, ki je sestavljeno iz računovodskega poročila in poslovnega poročila. Računovodsko poročilo je sestavljeno iz izkaza finančnega položaja, izkaza poslovnega izida, izkaza vseobsegajočega donosa, izkaza denarnih tokov, izkaza sprememb lastniškega kapitala in priloge s pojasnili k izkazu. Računovodski izkazi morajo biti pošteni predstavitev finančnega stanja banke ter njenega poslovnega izida in izida denarnih tokov. Pripravljeni morajo biti v skladu z Mednarodnimi računovodskimi standardi poročanja (MRSP). Poslovno poročilo banke vsebuje tudi poročilo o poslovanju banke za poslovno leto, podatke o upravljanju bank, poslovni mreži, organizacijski shemi banke in organizacijski shemi skupine povezanih družb.

Banka za poslovno leto izdela tudi konsolidirano letno poročilo banke, ki je sestavljeno iz konsolidiranega računovodskega poročila in konsolidiranega poslovnega poročila družb, ki so vključene v konsolidacijo. Letno poročilo morajo s podpisi potrditi člani uprave oziroma upravnega odbora, priloženo pa mora biti tudi revizorjevo poročilo. V svetu je letno poročilo eno najbolj uveljavljenih komunikacijskih sredstev, s katerim ciljnim skupinam predstavimo podjetje, njegove rezultate in obete v prihodnosti. Letna poročila so lahko v tiskani obliki, vedno več pa je elektronskih različic poročil.

1.2 Namen in cilji zaključne projektne naloge

Namen zaključne projektne naloge je predstaviti Novo KBM, d. d., ter analizirati poslovno poročilo in računovodsko poročilo banke. Pri tem na kratko povzemamo veljavno zakonodajo na tem področju, predstavljamo temeljne računovodske izkaze, to je bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov in izkaz gibanja kapitala. Nadalje predstavljamo poslanstvo, vizijo in strateške cilje banke ter ugotavljamo, kako makroekonomske, bančno in družbeno okolje vplivajo na poslovanje banke. Tabela prikazujemo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov in izkaz gibanja kapitala Nove KBM, d. d.

Cilj zaključne projektne naloge je analizirati temeljne računovodske izkaze banke Nove KBM, d. d. Gre za pristop računovodskega analiziranja poslovanja s kazalniki. Na ta način je prikazana izpostavljenost banke tveganju in njena dosežena donosnost. Banke morajo težiti k doseganju optimalnega razmerja med donosnostjo in tveganjem, to je k takšni strukturi svojih naložb, ki jim bo prinašala najvišjo možno donosnost pri določeni (sprejemljivi) stopnji tveganja.

1.3 Predvidene predpostavke pri izdelavi zaključne projektne naloge

V zaključni projektni nalogi uporabljamo pretežno opisni pristop. V teoretičnem delu se, poleg veljavnih zakonov, poslužujemo tudi literature strokovnjakov, ki se ukvarjajo z obravnavno tematiko, literature s področja letnih poročil, računovodstva ter s področja poslovanja gospodarskih družb in bank. Pri izdelavi praktičnega dela uporabljamo letno poročilo banke Nove KBM, d. d., ki je javno objavljeno in je dostopno na spletni strani banke ter na spletni strani Banke Slovenije. Letno poročilo je izdelano za leto 2012 in vključuje tudi podatke o poslovnem letu 2011. Pri računovodskem analiziranju pa uporabljamo pristop pojasnjevanja razmerij med primerljivimi pojavi.

1.4 Predvidene predpostavke in omejitve zaključne projektne naloge

Najpomembnejša predpostavka je, da računovodski izkazi banke kažejo pošteno in pravo sliko o njenem poslovanju v proučevanem obdobju ter ne vsebujejo večjih odstopanj oziroma napak. Med pomembnejše omejitve spadajo razpoložljivi podatki in čas, ki so potrebni za izbiro in pridobitev literature, ter omejena količina informacij. Internih bančnih navodil ne moremo uporabljati zaradi zaupnosti podatkov in zavezanosti k poslovni tajnosti.

2 PREDSTAVITEV NOVE KREDITNE BANKE MARIBOR, D. D.

2.1 Osnovna dejavnost družbe

Po Zakonu o bančništvu je banka delniška družba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki je pridobila dovoljenje Banke Slovenije za opravljanje bančnih storitev, in sicer sprejemanja depozitov od fizičnih in pravnih oseb ter dajanje kreditov iz teh sredstev za svoj račun in storitev, ki jih po zakonu smejo opravljati samo banke (Dimovski in Gregorič 2000, 32).

Zakon o bančništvu določa, da se za banke uporabljajo določbe Zakona o gospodarskih družbah, ki veljajo za delniško družbo, če ni z Zakonom o bančništvu drugače določeno. Zakon o gospodarskih družbah opredeljuje osnovne pravine delovanja delniške družbe, določbe o delnicah, o ustanovitvi delniške družbe, pravnih razmerjih med družbo in delničarji, določbah o ničnosti in spodbijanju in postopkih pri statusnih spremembah (Dimovski in Gregorič 2000, 31).

Poslovne banke so predvsem podjetja, ki ponujajo finančne storitve in tako zagotavljajo nemoten pretok finančnih sredstev v gospodarstvu. Poslovna banka mora v konkurenčnem boju z drugimi finančnimi institucijami težiti k zagotavljanju dolgoročnega obstoja in razvoja. Maksimiranje svoje vrednosti, to je trenutne vrednosti v aktivih in sedanje vrednosti bodočih priložnosti ali opcij, postaja osnovni cilj bančnega poslovanja. Banke morajo oblikovati svoje obveznosti v obliki, ki privablja sredstva čim več varčevalcev in ponuja sredstva v obliki, ki ustreza potrebam različnih kreditorejmalcev in jih zadovoljuje. Poleg načela rentabilnosti (dobičkonosnosti) morajo banke pri svojem poslovanju slediti še načelu likvidnosti in varnosti. Banke morajo biti v vsakem trenutku sposobne zadovoljiti likvidnostne zahteve svojih strank. Pri sestavi svojih naložb morajo banke zagotoviti čim manjše tveganje zmanjšanja ali izgube vrednosti sredstev (Dimovski in Gregorič 2000, 9).

Vloga poslovnih bank se v razvitem svetu zmanjšuje, ker se večina storitev, ki so jih opravljale samo banke, prenaša na nebančne finančne institucije, kot so vzajemni in pokojninski skladi, ki konkurirajo bankam. Rastoča konkurenca je pripomogla k razširitvi ponudbe banke in k posodobitvi poslovanja.

2.2 Predstavitev Skupine Nove KBM

Nova KBM, d. d., je obvladujoča banka v Skupini Nove KBM. Sestavljajo jo obvladujoča družba Nova KBM, d. d., in šest družb s sedežem v Sloveniji, s pridruženo družbo Moja naložba, družba s sedežem v Avstriji, družba s sedežem na Hrvaškem ter družba s sedežem v Srbiji. Zaposleni v teh družbah s svojim znanjem in izkušnjami nudijo različne finančne

storitve – od klasičnih bančnih in zavarovalniških storitev ter borznega posredništva prek specializiranih finančnih storitev, kot so investicijsko svetovanje s projektnim spremljanjem uporabnikov in lizing, do inženiringa in prodaje nepremičnin.

Družba KBM Projekt, d. o. o., je od 30. oktobra 2012 v likvidaciji, kar pomeni izgubo obvladovanja, tako da ta družba ni več odvisna družba Nove KBM. Zaradi prodaje deleža v kapitalu Zavarovalnice Maribor tudi po stanju 31. december 2012 ni več pridružena družba Nove KBM. Banka bo tudi v prihodnosti izgrajevala svojo finančno in bančno skupino kot celoto medsebojno dopolnjujočih se bančnih in finančnih institucij, ki bodo zagotovile racionalno, kakovostno in celovito oskrbo komitentov s finančnimi storitvami.

V preglednici 1 je prikazana členitev Skupine Nove KBM, število zaposlenih po posameznih skupinah in čisti poslovni izid v letu 2012.

Preglednica 1: Skupina Nove KBM

Družba	Št. zaposlenih	Čisti poslovni izid, v tisoč eur
Bančništvo		
Nova KBM	1.280	(203.255)
PBS	236	332
Adria Bank AG	31	(5.444)
Credy banka AD Kragujevac	380	100
Upravljanje skladov		
KBM Infond	37	1.241
Moja naložba	14	320
Lizing		
KBM Leasing	10	(22.310)
Gorica Leasing	12	(20.905)
KBM Leasing Hrvatska	8	(3.962)
Nepremičninska dejavnost		
KBM Fineko	11	634
KBM Invest	9	(21.806)
M-PAY	0	13

Vir: Nova KBM 2013a.

2.3 Predstavitev Nove KBM, d. d., in Področja Nova Gorica

V pogovoru s sodelavci, ki so že upokojeni, smo izvedeli, da je bila leta 1955 ustanovljena Komunalna banka Maribor, ki se je še istega leta preimenovala v Okrajno banko. Leta 1965 je

banka začela poslovati pod imenom Kreditna banka Maribor, potem, ko je z Zakonom o bankah in kreditnih poslih dobila funkcijo komercialne investicijske banke. Leta 1990 se je preoblikovala v delniško družbo, leta 1993 pa je bila registrirana kot Kreditna banka Maribor, d. d. Nova KBM, d. d., je bila ustanovljena leta 1994. Nanjo se je preneslo celotno premoženje in poslovanje KBM, d. d., v letu 1995 pa se je k njej pripojila še Komerzialna banka Nova Gorica, d. d. V letu 2000 je skupaj z Zavarovalnico Maribor, Zavarovalnico Merkur, Zavarovalnico Tilia in Pozavarovalnico Sava ustanovila družbo Moja naložba – pokojninska družba, d. d.

Začetki denarne in hranilniške tradicije na severnem Primorskem segajo sto in več let nazaj, tja pred konec prejšnjega stoletja. Že leta 1883 je bila v Gorici ustanovljena Goriška posojilnica. Nova KBM, d. d., Področje Nova Gorica, uspešno nadaljuje to tradicijo organiziranega bančnega poslovanja v severnoprimorski regiji, kjer ima kljub ostri konkurenci zaenkrat še vodilno vlogo v bančnem sektorju. Ima zelo razvejano poslovno mrežo z enotami v vseh večjih krajih, in sicer sektor poslovne mreže v Novi Gorici, ki obsega podružnice v Novi Gorici, Ajdovščini, Idriji in Tolminu ter 25 poslovalnic. Kasneje se je Nova KBM, d. d., odločila, da na področju južne Primorske dopolni svoje poslovanje še s storitvami za pravne osebe in zasebnike, tako da je s 1. marcem 2004 ustanovila svojo podružnico tudi v Kopru, z dvema poslovalnicama. Novogoriški del mariborske banke pomembno prispeva k dobrim rezultatom celotne banke, saj opravi v povprečju kar 40 odstotkov vseh poslov Nove KBM, d. d. Med pomembne prednosti banke sodijo vsekakor tradicija banke, regijska navezanost, dobro razvita poslovna mreža in mreža bančnih avtomatov, poslovni čas, prilagojen potrebam strank, in sodelovanje z gospodarskim, družbenim ter političnim okoljem.

Po Zakonu o bančništvu je banka delniška družba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki je pridobila dovoljenje Banke Slovenije za opravljanje bančnih storitev. Nova KBM ima dovoljenje za opravljanje bančnih storitev po 7. členu Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10, 52/, 9/11, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12), v nadaljevanju: ZBan-1. Bančne storitve so sprejemanje depozitov od javnosti in dajanje kreditov za svoj račun. Prav tako ima banka dovoljenje Banke Slovenije za opravljanje vzajemno priznanih in dodatnih finančnih storitev.

Banka lahko opravlja naslednje vzajemno priznane finančne storitve, po 10. členu ZBan-1 (Nova KBM 2013a, 119):

- sprejemanje depozitov;
- dajanje kreditov, ki vključuje potrošniške kredite in hipotekarne kredite;
- odkup terjatev z regresom ali brez njega (factoring) in financiranje komercialnih poslov, vključno z izvoznim financiranjem na podlagi odkupa z diskontom in brez regresa dolgoročnih nezapadlih terjatev, zavarovanih s finančnim instrumentom (forfeting);

- plačilne storitve, izdajanje in upravljanje drugih plačilnih instrumentov (na primer potovalnih čekov in bančnih menic);
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- trgovanje za svoj račun ali za račun strank:
- z instrumenti denarnega trga, s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli,
- s standardiziranimi terminskimi pogodbami in opcijami,
- z valutnimi in obrestnimi finančnimi instrumenti in s prenosljivimi vrednostnimi papirji,
- sodelovanje pri izdaji vrednostnih papirjev in storitve, povezane s tem,
- svetovanje podjetjem glede kapitalske strukture, poslovne strategije in sorodnih zadev,
- svetovanje in storitve v zvezi z združitvami in nakupom podjetij,
- upravljanje z naložbami in svetovanje v zvezi s tem,
- hrambo vrednostnih papirjev in druge storitve, povezane s hrambo,
- oddajanje sefov in investicijske storitve in posle ter pomožne investicijske storitve.

Banka lahko opravlja naslednje dodatne finančne storitve po 11. členu ZBan-1:

- posredovanje pri prodaji zavarovalnih polic po zakonu, ki ureja zavarovalništvo;
- storitve upravljanja plačilnih sistemov in trženje investicijskih skladov, prodaja investicijskih kuponov oz. delnic investicijskih skladov. Nova KBM, d. d., je kot prva v Sloveniji strankam ponudila najsodobnejšo mobilno banko, ki omogoča skeniranje plačilnih nalogov in s tem enostavnejše plačevanje.

Po določenih Statuta Nove KBM banka lahko opravlja tudi druge storitve, ki za banko ne pomenijo neposrednega upravljanja dejavnosti (pridobivanje nepremičnin, ustanavljanje podružnic in hčerinskih družb doma in v tujini ter kapitalske udeležbe v drugih družbah). Distribucijska mreža Nove KBM komitentom omogoča, da svoje poslovanje opravljajo na različne načine (Nova KBM 2013b):

- osebno, na okencih različnih poslovalnic Nove KBM, Pošte Slovenije in Poštne banke Slovenije;
- z uporabo kartic prek bankomatov Nove KBM, na POS-terminalih;
- z uporabo mobilnih telefonov na Moneta terminalih, Moneta avtomatih, prek interneta in po telefonu;
- z uporabo spletnega bančništva: Bank@Net (za prebivalstvo) in Poslovni Bank@Net (za pravne osebe), z uporabo mobilnega bančništva: mBank@Net (za prebivalstvo) za pametne telefone z OS Android in iOS (iPhone, iPad), z uporabo telefonskega bančništva ter z uporabo dnevno-nočnih trezorjev.

Uporaba sodobnih prodajnih poti je posredno povezana tudi z delovanjem plačilnih sistemov. Kot v preteklih letih je tudi v letu 2012 prišlo do precejšnjih sprememb na področju plačilnih sistemov (Nova KBM 2013a, 81):

- spremembe pravil delovanja pri procesiranju SEPA kreditnih plačil in SEPA direktnih obremenitev ter uvedba dodatnega poravnalnega preseka (za potrebe procesiranja pokojnin) v plačilnem sistemu SEPA IKP;
- v skladu z Zakonom o plačilnih storitvah in sistemih (ZPlaSS) je bila konec leta 2012 ukinjena še zadnja NON SEPA nacionalna plačilna shema – plačilna shema za direktne bremenitve, z ukinitvijo te sheme je prenehal delovati zbirni center pri Bankartu, uspešno je bila nadgrajena aplikativna podpora plačilnega prometa Moneta.

Na dan 31. december 2012 je Nova KBM, d. d., imela 14 podružnic in 73 poslovalnic. Določene bančne storitve, ki se izvajajo osebno, se lahko opravljajo tudi na 525 lokacijah Pošte Slovenije in v poslovalnicah Poštne banke Slovenije, d. d. Število bankomatov, ki jih je Nova KBM imela ob koncu leta 2012, znaša 265, kar pomeni nekaj več kot 14-odstotni tržni delež. Vsi so nadgrajeni in ustrezajo standardu EMV, ki ga zahtevajo EuroCard, MasterCard in VISA (Nova KBM 2013a, 81).

2.4 Lastništvo banke

V preglednici 2 je prikazano lastništvo banke Nove KBM, d. d., na dan 31. december 2012.

Preglednica 2: Lastništvo Nove KBM, d. d.

	Število delnic	Lastništvo, v %
Republika Slovenija	10.822.805	27,66
KDPW – fiduciarni račun	3.522.974	9,00
Pošta Slovenije, d. o. o.	2.599.192	6,64
GEN, d. o. o.	2.500.000	6,39
Kapitalska družba, d. d.	1.875.920	4,79
Slovenska odškodninska družba, d. d.	1.250.614	3,20
ELES, d. o. o., Ljubljana	937.500	2,40
NFD 1, delniški podsklad	935.833	2,39
East Capital Balkan Fund	925.067	2,36
Salink Limited	476.550	1,22
Drugi		33,95

Vir: Nova KBM 2013a, 39.

2.5 Management in sodelavci

Upravo Nove KBM, d. d., sestavljata dva člana, od katerih je eden predsednik uprave. Uprava banke je odgovorna za dnevno vodenje in upravljanje vsakodnevnega rednega poslovanja Nove KBM. Člani uprave so pooblaščenici za zastopanje Nove KBM v odnosu s tretjimi osebami. Upravo imenuje nadzorni svet. Uprava Nove KBM se sestane najmanj enkrat

tedensko, na ta sestanek pa so vabljeni tudi strokovni delavci banke in zunanji udeleženci. Pri uresničevanju sistema upravljanja Nova KBM upošteva načela Kodeksa upravljanja javnih delniških družb, Kodeksa dobre prakse korporativnega upravljanja Varšavske borze vrednostnih papirjev in Kodeksa upravljanja družb s kapitalskimi naložbami države.

Upravo Nove KBM sta na dan 31. december 2012 predstavljala:

- Aleš Hauc, predsednik uprave, in
- Igor Žibrik, član uprave.

Člani ožjega vodstva Nove KBM so bili naslednji:

- Peter Kupljen, izvršilni direktor za področje upravljanja tveganj, racunovodstvo in kontroling;
- Vlasta Brečko, izvršilna direktorica za področje spremljave komercialne in elektronskega bančništva;
- Anton Guzej, izvršilni direktor za področje poslovanja z gospodarskimi družbami;
- Nataša Fescl, izvršilna direktorica za področje organizacije in podpore poslovanja;
- Ksenija Mrevlje, izvršilna direktorica za področje Nova Gorica;
- Simon Hvalec, izvršilni direktor za področje vzhodne Slovenije;
- Aleksander Batič, izvršilni direktor za področje osrednje Slovenije;
- Uroš Lorenčič, izvršilni direktor za Skupine Nove KBM.

Na dan 31. december 2012 je v Novi KBM, d. d., skupno zaposlenih 1.280 delavcev oziroma 5 odstotkov manj kot ob koncu leta 2011. V banki se stalno izboljšuje izobrazbena struktura, saj se znižuje število manj zahtevnih del oz. se povečujejo potrebe po visoko izobraženih kadrih s specifičnimi znanji. V izobrazbeni strukturi zaposlenih predstavljajo 42 odstotkov delavci s peto stopnjo izobrazbe, 14 odstotkov s šesto stopnjo in 44 odstotkov s sedmo stopnjo in več. Banka ima certifikat Družini prijazno podjetje in glede na to je izvedla številne ukrepe, ki zaposlenim omogočajo usklajevanje poklicnega ter družinskega življenja. Delavcem banke, ki imajo status invalida in drugim zaposlenim z zdravstvenimi težavami, zagotavljajo ustrezno delovno okolje in delovne pripomočke (npr. nabava posebnih stolov, ustreznih ekranov, svetil ipd.). V letu 2012 je banka z namenom preventivne skrbi za zdravje za vse zaposlene organizirala brezplačne meritve ključnih dejavnikov tveganja za nastanek srčno-žilnih bolezni. Nova KBM, d. d., stalno skrbi za nadgrajevanje znanja, tako da se zaposleni udeležujejo izpopolnjevanj in usposabljanj v banki in izven nje, tako doma kot v tujini. Izobraževanja imajo neposreden učinek na uspešnost in razvoj banke, povečanje njene konkurenčne prednosti ter posledično poslovnega rezultata. Usposabljanje zaposlenih poteka na ločenih področjih: bančno poslovanje in s tem povezano strokovno znanje, vodenje, prodaja in splošni programi (ravnanje ob ropu, računalniško izpopolnjevanje), poseben

vsebinski poudarek pa je bil namenjen tudi uvajanju višjih standardov pri upravljanju tveganj in sprememb navodil za poslovanje.

2.6 Poslanstvo, vizija in poslovni cilji

Glede na še vedno trajajočo gospodarsko in finančno krizo, napovedi počasnejšega gospodarskega vzpona ter glede na zahteve in pričakovanja delničarjev je banka v drugem polletju 2012 pristopila k prenovi svoje strategije in strategije Skupine. Skupina Nove KBM deluje na področju Slovenije, Avstrije, Hrvaške in Srbije. Glavni strateški kriterij bo dobičkonosnost in stroškovno optimalno poslovanje na posameznem trgu, zmožnost pridobivanja virov oz. zbiranja depozitov ter prisotnost slovenskega gospodarstva na trgu (velja za Srbijo in Avstrijo). Strateški cilj je obdržati tržni delež na področju univerzalnih bančnih produktov in ga povečati na področjih, kjer so možne sinergije pri oblikovanju novih produktov z ostalimi članicami Skupine (Nova KBM 2013a, 54).

Poslanstvo Nove KBM kot vodilne članice Skupine je delovati kot sodobna in varna banka s tradicijo, ki razume in spremlja stranke, sledi razvojnim ciljem ter živi z okoljem. Nova KBM bo ponujala univerzalne bančne storitve, izločila pa bo storitve, ki niso strateške. Z novo strategijo se bo banka še bolj usmerila h komitentom, bolj se bo evropsko usmerila, skrbela bo za popolno varnost vlog in stabilnost poslovanja, za stalen razvoj ter uvajanje novih in posodobljenih bančnih ter drugih storitev, stremela bo k uporabi naprednih poslovnih modelov, veliko skrb pa bo namenjala tudi razvoju zaposlenih in razvoju Skupine NKBM. Vzpostavila bo sodobno in poenoteno informacijsko tehnologijo, maksimalno pa se bo posvečala tudi uspešnemu poslovanju in donosnosti poslovanja. V letih od 2013 do 2016 namerava banka celovito prenoviti svojo strategijo in strategijo Skupine, vključno s prenovo vizije, poslanstva in vrednot. Pri pripravi nove strategije bodo upoštewane zahteve iz programa prestrukturiranja.

Nova KBM, d. d., je v drugi polovici leta 2012 začela s postopki oblikovanja spremenjenih strateških usmeritev, kar je vplivalo na planiranje poslovanja za leto 2013. Banka bo v tem letu dala prednost varnosti poslovanja pred rastjo obsega poslovanja. Vizija banke je trdnost in varnost poslovanja v domačem okolju, kot obvladujoča družba Skupine pa želi še najprej biti prisotna v mednarodnem prostoru, in biti sposobna vstopiti na katerikoli trg. Nova KBM, d. d., in njena Skupina bosta dopolnjevali sistem finančne skupine z dodajanjem novih, kakovostnih produktov in omejevali oziroma ukinjali nekakovostne ter zastarele produkte. Uvajali bosta nove in najkakovostnejše bančne storitve, pri čemer bosta izkoriščali sinergijske učinke lastne finančne skupine (investicijsko, hipotekarno in zasebno bančništvo). Nova KBM, d. d., bo diferencirala zahtevnejše komitente in jim ustrezno prilagodila ponudbo storitev.

2.7 Upravljanje s strategijo

Čeprav Skupina Nove KBM in Nova KBM, d. d., posluje v težavnih razmerah, zagotavlja zahtevano minimalno kapitalsko ustreznost po ZBan-1 in presega predpisane količnike likvidnosti. Nova KBM, d. d., je v drugem polletju 2012 pristopila k prenovi strategije, poslanstva in vizije banke ter Skupine za obdobje od leta 2013 do leta 2016. Banka se bo bolj usmerila v majhna in srednje velika podjetja ter prebivalstvo, v določeni meri bo ohranjeno tudi spremljanje večjih podjetij. Organizacija Skupine bo vitkejša in po načrtih tudi bolj uspešna, učinkovita ter donosna. V letu 2013 bo banka nadaljevala z nižanjem stroškov poslovanja, spremembo organizacije in poslovnih procesov ter čiščenjem portfelja. Reorganizacija Skupine Nove KBM bo potekala v skladu z načrtom prestrukturiranja, ki ga mora potrditi tudi Evropska komisija. Na področju kreditiranja bo banka konzervativna in se bo osredotočala na upravljanje s tveganji. Izvajanje strategije bo Nova KBM nadzorovala s pomočjo kazalnikov uspešnosti (Nova KBM 2013a, 13).

Osnovni vodili banke pri prenovi strategije bosta izboljšati njeno poslovanje in okrepiti njen ugled, predvsem s pestro ponudbo novih bančnih storitev, ter individualne obravnave posamezne stranke z visoko kakovostnim finančnim servisom. Republika Slovenija je 21. marca 2013 predložila Evropski komisiji načrt prestrukturiranja Skupine Nove KBM, saj je Nova KBM v decembru 2012 prejela t. i. hibridno posojilo v višini 100 milijonov evrov, ki se šteje kot državna pomoč in se je v skladu s pravili o državnih pomočeh Republike Slovenije zavezala predložiti Evropski komisiji načrt prestrukturiranja (Nova KBM 2013a, 11).

2.8 Gospodarsko in bančno okolje v letu 2012

Gibanje glavnih makroekonomskih pokazateljev slovenskega gospodarstva v letu 2012 je pomembno vplivalo tudi na poslovanje slovenskih bank. Gospodarska kriza v Sloveniji nadaljevala tudi v letu 2012. Gospodarska rast, merjena s stopnjo rasti bruto domačega proizvoda (BDP), je v letu 2012 (po prvi oceni SURS konec februarja) realno znašala - 2,3 odstotka, nominalno je BDP znašal 35.466 milijonov evrov oziroma 2,0 odstotka manj kot v letu 2011. BDP na prebivalca je v letu 2012 znašal 17.244 evrov. Upad BDP v letu 2012 je rezultat padanja izvoza in upada domače potrošnje. Izvoz se je povečal le za 0,3 odstotka, medtem ko je uvoz upadel kar za 4,3 odstotka. V letu 2012 je opaziti pomanjšanje domačega trošenja, ki se je v četrtem četrtletju 2012 medletno realno zmanjšalo za 7,8 odstotka, v celem letu pa za 5,7 odstotka v primerjavi z letom prej (Nova KBM 2013a, 58).

Zmanjševanje gospodarskih aktivnosti v 2012 je bilo najbolj opazno v gradbeništvu in v storitvenih dejavnostih. Investicije v gradbene objekte so se medletno zmanjšale, v dejavnosti prevladuje visoko nezaupanje ob hkratnem oteženem dostopu do financiranja.

2.8.1 Inflacija

Gibanje cen življenjskih potrebščin v letu 2012 je zaznamovala predvsem šibka gospodarska aktivnost v domačem in mednarodnem okolju, ki se je odražala na umirjenem gibanju osnovne inflacije. Na rast cen so močnejše vplivali nekateri enkratni dejavniki, kot so višje cene hrane, storitev in energentov ter dvigi nekaterih trošarin. Letna rast cen je bila 2,7-odstotna (leto prej 2,0-odstotna), povprečna letna pa 2,6-odstotna (leto prej 1,8-odstotna) (Nova KBM 2013a, 59).

2.8.2 Zaposlenost

Stopnja registrirane brezposelnosti v Sloveniji se je ob koncu leta 2012 zviševala, medtem ko se je število delovno aktivnih oseb zniževalo. Število delovno aktivnih oseb se je decembra 2012, prvič po marcu 2003, spustilo pod 800.000. Na Zavodu za zaposlovanje RS je bilo decembra 2012 prijavljeno 118.061 oseb, kar je najvišja vrednost od začetka krize. Stopnja registrirane brezposelnosti v Sloveniji je tako konec 2012 znašala 13,0 odstotka. Stopnja registrirane brezposelnosti se je predvsem v zadnjem četrtletju 2012 izrazito zvišala; prvi občutnejši dvig je bil oktobra, ko se je v primerjavi s septembrom zvišala z 11,5 na 12,1 odstotka, drugi pa decembra, ko se je v primerjavi z novembrom zvišala z 12,2 na 13,0 odstotka (SURS 2012).

2.8.3 Bančni sektor

Ob koncu leta 2012 je slovenski bančni sistem vključeval 19 bank, tri podružnice tujih bank (iz držav EU) in tri hranilnice, kar je enako stanje kot v letu 2011. V Sloveniji je bilo konec leta 2012 v večinski tuji lasti osem hčerinskih bank in tri podružnice tujih bank, v popolni zasebni domači lasti je bila ena banka, v popolni domači lasti, upoštevajoč tudi državo, pa tri banke. Upoštevajoč večinsko domače lastništvo (tako zasebno kot državno), je ob koncu leta 2011 v Sloveniji delovalo enajst bank, ki so bile v večinski domači lasti.

Visoko dohodkovno tveganje v bankah, zaradi poslabševanja kakovosti kreditnega portfelja in upadanja kreditiranja, se je v letu 2012 odrazilo v nižjih neto obrestnih prihodkih ter v naraščajočih neto odhodkih za oslabitve in rezervacije. Skupna izguba bank pred obdavčitvijo se je po nerevidiranih in nekonsolidiranih podatkih povzpela na 769 milijonov evrov (za 43,3 odstotka več kot leto prej). Ob visokem deležu slabih terjatev, ki bremenijo bančne portfelje po več let, so banke predvsem v zadnjih mesecih leta 2012 opazno pospešile njihovo odpisovanje. Proces krčenja bilančne vsote se je v letu 2012 še okrepil. Bilančna vsota bank se je v 2012 znižala za 3,1 milijarde evrov, kar je enkrat več kot v 2011. Najpomembnejši razlog krčenja bilančne vsote je razdolževanje bank na mednarodnih grosističnih trgih.

Obnavljanje zapadlih obveznosti bank se je močno znižalo zaradi negotovih gospodarskih in političnih razmer ter upada zaupanja na mednarodnih finančnih trgih do slovenskega dolgoročnega državnega dolga in posledično do financiranja slovenskih bank (Nova KBM 2013a, 61).

2.8.4 Organizacijska struktura Nove KBM, d. d.

Organizacijska struktura poslovnih bank mora biti prilagojena strukturi bančne dejavnosti, da bi omogočila učinkovito izvajanje bančnih poslov. Organizacijska struktura naj bi se torej izvajala skladno z razvojem palete storitev, ki jih ponujajo banke. S širjenjem obsega bančne dejavnosti lahko pričakujemo tudi nastanek čedalje bolj zapletenih in obsežnih organizacijskih oblik (Dimovski in Gregorič 2000, 129).

Organizacijska shema Skupine Nove KBM in Nove KBM, d. d., je prikazana v prilogi.

3 RAČUNOVODSKI IZKAZI IN LETNO POROČILO

Računovodstvo je dejavnost spremljanja in proučevanja vrednostno izraženih pojavov, ki so povezani s poslovanjem podjetja. Njegov cilj (naloga) je zlasti, da v dogovorjenem in uporabnikom računovodskih informacij razumljivem jeziku nudi informacije o dogajanju v poslovnem življenju podjetja (Milost 2001, 153).

Razkritja v letnih poročilih za zadnja leta so povezana z uspešnostjo uresničevanja protikriznih ukrepov. Tako so med razkritji bilance stanja in izkaza poslovnega izida še posebej pomembna razkritja presoj poslovanja. Prav tako morajo podjetja z likvidnostnimi težavami, prezadolžena podjetja ter podjetja z negativnim poslovnim izidom nameniti posebno pozornost predstavitvi možnostim za nadaljnje poslovanje (Vežjak 2011a, 146).

Bilanca stanja in izkaz poslovnega izida sta temeljna računovodska izkaza, pa tudi najpomembnejši sestavini letnega obračuna poslovnega sistema. Poleg njiju pa poznamo še izkaz denarnih tokov in izkaz gibanja kapitala. Prvi prikazuje prejemke in izdatke v obračunskem obdobju, če je sestavljena po neposredni metodi, oziroma pritoke in odtoke, če je sestavljena po posredni metodi. Drugi pa prikazuje spremembe sestavin kapitala v obračunskem obdobju (Milost 2009, 77).

3.1 Osnovna načela pri sestavljanju računovodskih izkazov bank

Banka kot finančna institucija mora poslovati po načelih likvidnosti, varnosti in rentabilnosti. Metodologija sestavljanja finančnih izkazov je podrejena posameznim uporabnikom, zunanjim ali notranjim, ki potrebujejo informacije o finančnem položaju banke in uspešnosti njenega poslovanja.

Banka vključi v računovodsko poročilo računovodske izkaze na kratkih oziroma predpisanih shemah, ki so priloga k sklepu o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic in so njegov sestavni del. Računovodski izkazi so izkaz finančnega položaja, izkaz poslovnega izida, izkaz vseobsegajočega donosa, izkaz denarnih tokov (po prvi ali drugi različici) in izkaz sprememb lastniškega kapitala. Banka lahko v računovodskem poročilu postavke poslovnega izida namesto v izkaz poslovnega izida vključi v izkaz vseobsegajočega donosa. Vsebino posameznih postavk in način izdelave računovodskih izkazov opredeljujejo mednarodni standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju: MSRP; Uradni list RS, št. 17/12), kot jih je sprejela Evropska komisija na podlagi Uredbe št. 1606/2002 evropskega parlamenta in sveta z dne 19. julija 2002 o uporabi mednarodnih računovodskih standardov (Uradni list EU, št. L 243).

Računovodski izkazi banke so sestavljeni v skladu določbami Zakona o gospodarskih družbah, v skladu s Slovenskim računovodskim standardom – Računovodske rešitve v bankah

ter podzakonskimi akti Zakona o bančništvu, to so Sklep o poslovnih knjigah in poslovnih poročilih bank in hranilnic, Sklep o razvrstitvi aktivnih bilančnih in zunajbilančnih postavk bank in hranilnic, Sklep o oblikovanju posebnih rezervacij bank in hranilnic ter drugimi predpisi Banke Slovenije ter z MSRP. Računovodski izkazi so skladni z zahtevami glede letnega poročanja in zagotavljajo splošno uporabne finančne informacije o preteklem poslovanju. Priprava računovodskih izkazov v skladu z MSRP zahteva uporabo presoj in ocen, ki vplivajo na vrednost o poročanih sredstvih in obveznostih, na razkritje potencialnih sredstev in obveznosti na datum poročanja ter na višino prihodkov in odhodkov v obdobju, ki se je takrat končalo. Najpomembnejše presoje se nanašajo na razporejanje finančnih instrumentov, še posebej na delitev med portfeljem v posesti do zapadlosti in portfeljem, namenjenim trgovanju.

3.2 Spremembe v računovodskih shemah

Spremenjen Sklep o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic, ki predpisuje delno spremenjene sheme računovodskih izkazov, je bil objavljen spomladi leta 2012. Banka je prvič uporabila spremenjene sheme računovodskih izkazov po stanju na dan 30. junij 2012, zagotovila pa je tudi primerljivost podatkov po stanju na dan 31. december 2011.

Spremembe v izkazu finančnega položaja so prikazane v nadaljevanju (Nova KBM 2013a, 236):

- iz postavke druga sredstva so izločena druga finančna sredstva (čeki, terjatve za provizije, večji del drugih terjatev), ki so izkazana v postavki krediti;
- iz postavke druge obveznosti so izločene druge finančne obveznosti (obveznosti za provizije, večji del drugih obveznosti), ki so izkazane v postavki finančne obveznosti, merjene po odplačni vrednosti;
- spremeni se izkazovanje davkov, in sicer se terjatve in obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb in odloženi davki izkazujejo v neto vrednosti (doslej v bruto vrednosti), kar je vplivalo na znižanje bilančne vsote banke v primerljivem izkazu finančnega položaja na dan 31. december 2011.

Spremembe, ki se nanašajo na postavke izkaza poslovnega izida, nimajo vpliva na izkaz poslovnega izida banke, temveč samo na naslednja pojasnila k izkazu poslovnega izida (Nova KBM 2013a, 236):

- realizirani dobički in izgube iz drugih finančnih sredstev so izkazani v postavki realizirani dobički in izgube iz kreditov;
- oslabitve drugih finančnih sredstev so izločene iz postavke oslabitev drugih sredstev in izkazane v postavki oslabitve kreditov in drugih finančnih sredstev. Na ostale računovodske izkaze spremembe nimajo vpliva.

3.3 Računovodski izkazi bank

Glavno knjigo vodi banka po internem kontnem okviru oziroma knjigovodskih postavkah, iz katerih lahko izdela izkaz finančnega položaja, izkaz poslovnega izida in izkaz vseobsegajočega donosa na predpisanih shemah. Banka izkazuje knjigovodske postavke v skladu z njihovo vsebino, pri čemer smiselno upošteva tudi vsebinsko opredelitev postavk, šifrantov in vrednostnih podatkov poročila o knjigovodskih postavkah z obrestnimi merami iz Navodila za izvajanje Sklepa o poročanju monetarnih finančnih institucij z dne 12. decembra 2011, ki je bil objavljen na spletni strani Banke Slovenije (Sklep o poslovnih knjigah in poslovnih poročilih bank in hranilnic, Uradni list RS, št. 17/12).

Računovodski izkazi za banke so:

- izkaz finančnega položaja,
- izkaz poslovnega izida,
- izkaz denarnih tokov in
- izkaz gibanja kapitala.

3.3.1 Izkaz finančnega položaja

Izkaz finančnega položaja je dvostranski računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja. Sestavi se za splošne ali posebne potrebe zunanjega, lahko pa tudi notranjega računovodskega poročanja. Banka izdela izkaz finančnega položaja na podlagi podatkov iz poročila o knjigovodskih postavkah z obrestnimi merami in metodologije, ki jo z navodili, objavljenimi na spletni strani, predpiše Banka Slovenije. Za vsa podjetja so obvezna pojasnila k izkazu finančnega položaja, ki jih kot takšna navaja Zakon o gospodarskih družbah. Za podjetja, ki so zavezana k reviziji, so obvezna tudi druga razkritja, ki jih navajajo Slovenski računovodski standardi. Izkaz finančnega položaja ima lahko obliko dvostranske uravnotežene bilance stanja ali zaporednega stopenjskega izkaza stanja.

Osnovne značilnosti bančne bilance so (Dimovski in Gregorič 2000, 13):

- pretežni del bančne aktive zajemajo finančna sredstva v obliki terjatev do gospodinjstev, podjetij in države. Fiksna sredstva so v banki majhna in posledica tega je nizek operativni vzvod kot delež fiksnih operativnih stroškov v bančni strukturi. Majhna sta tudi donos in tveganje posamezne operacije;
- med obveznostmi prevladujejo kratkoročne obveznosti do gospodinjstev, podjetij in države. Banka si mora, da bi zadovoljila zahteve lastnikov vlog, zagotoviti primerno količino manj donosnih kratkoročnih (likvidnih) sredstev, kar znižuje donosnost, pa tudi tveganost bančnih naložb;

- banke so finančna podjetja in zanje je značilno, da imajo malo lastniškega kapitala in torej velik finančni vzvod. Visoka zadolženost je za razliko od nefinančnih podjetij možna zaradi velike razpršenosti naložb in zaradi tega, ker imajo banke večji del sredstev v obliki terjatev do podjetij z zahtevano ravno lastniškega kapitala, ki varuje bančne terjatve. Visok finančni vzvod povečuje donosnost in finančno tveganje v banki.

Spremembe stanja sredstev in obveznosti do virov sredstev nastajajo zaradi različnih finančnih aktivnosti, kot so (Robnik 2007, 42):

- investiranje (naložbenje) – spreminjanje denarnih sredstev v nedenarna, je povečanje sredstev v obračunskem obdobju;
- dezinvestiranje (raznaložbenje) – spreminjanje nedenarnih sredstev v denarna, je zmanjšanje sredstev v obračunskem obdobju;
- financiranje – povečanje sredstev v obdobju s povečanjem kapitala in dolgov, saj gre za povečanje obveznosti do financerjev z njihovimi vnosi v obračunskem obdobju;
- definciranje – zmanjšanje sredstev v obdobju z zmanjšanjem kapitala in dolgov, saj gre za zmanjšanje obveznosti do financerjev, ki so dobili ustrezna plačila v obračunskem obdobju.

3.3.2 Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni zid za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja. Izkaz poslovnega izida ima obliko stopenjskega zaporednega izkaza poslovnega izida. Lahko je sestavljen v eni izmed dveh stopenjskih oblik. Izkaz poslovnega izida prikazuje zneske v dveh stolpcih: v prvem uresničene podatke v obravnavanem obračunskem obdobju in v drugem uresničene v enakem prejšnjem obračunskem obdobju ali v prvem uresničeni podatki v obravnavanem obračunskem obdobju in v drugem načrtovani za isto obdobje. Banka izdela izkaz poslovnega izida na podlagi knjigovodskih podatkov o prihodkih in odhodkih poslovnega izida iz poročila o knjigovodskih postavkah z obrestnimi merami in metodologije, ki jo z navodili, objavljenimi na spletni strani, predpiše Banka Slovenije.

Poleg izkaza poslovnega izida mora banka pripraviti tudi izkaz drugega vseobsegajočega donosa. Izkaz celotnega vseobsegajočega donosa je izkaz sprememb lastniškega kapitala v obdobju, ki so posledice poslovanja, transakcij ali drugih dogodkov, razen sprememb, ki so posledice transakcij z lastniki, ko delujejo kot lastniki. Vsebuje vse sestavine izkaza poslovnega izida in postavke drugega vseobsegajočega donosa (Odar 2013, 86).

3.3.3 Izkaz denarnih tokov – izkaz finančnega izida

Izkaz denarnih tokov oziroma izkaz finančnega izida prikazuje spremembe stanja denarnih sredstev in njihovih ustreznikov za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavi.

V SRS 26 je izkaz denarnih tokov opredeljen kot temeljni računovodski izkaz, v katerem so resnično in pošteno prikazane spremembe stanja denarnih sredstev za poslovno leto ali za medletna obdobja, za katere se sestavlja. V MRS 7 pa je izkaz denarnega izida predstavljen kot izkaz, s katerim se poroča o denarnih tokovih v obdobju, ločeno pri poslovanju, pri naložbenju in pri financiranju (Lipnik 2013, 88). Za zunanje poslovno poročanje se lahko sestavi po neposredni metodi (različica ena) ali po posredni metodi (različica dva), vendar se uporablja predvsem različica II.

Izkaz finančnega izida vsebuje pomembne informacije za odločanje pri financiranju in naložbenju. Na podlagi teh informacij je mogoče ugotoviti razloge za povečanje ali zmanjšanje denarnih sredstev v obračunskem obdobju. Banka izkaz denarnih tokov razčleni na denarne tokove pri poslovanju, denarne tokove pri naložbenju in denarne tokove pri financiranju.

V izkazu denarnih tokov po prvi različici za prikaz denarnih tokov pri poslovanju banka uporabi neposredno metodo, tako da ustrezne postavke iz izkaza poslovnega izida dopolni s prejemki in izdatki oziroma spremembami poslovnih sredstev in poslovnih obveznosti v obdobju, za katerega se izkaz denarnih tokov izdelava.

Banka v izkazu denarnih tokov po drugi različici za prikaz denarnih tokov pri poslovanju uporabi posredno metodo, tako da čisti poslovni izid pred obdavčitvijo prilagodi za učinke, ki se ne nanašajo na denarne tokove pri poslovanju, in ga dopolni s spremembami poslovnih sredstev ter poslovnih obveznosti v obdobju, za katerega se izkaz denarnih tokov izdelava. Glede na izbrano različico izkaza denarnih tokov banka uporabi za prikaz denarnih tokov pri naložbenju in denarnih tokov pri financiranju neposredno metodo; banka v izkazu denarnih tokov upošteva denarne ustreznike v skladu s svojo računovodsko usmeritvijo. Med denarne ustreznike praviloma vključi finančna sredstva, katerih rok zapadlosti od dneva nakupa je največ tri mesece.

Izkaz denarnih tokov pri poslovanju ter pri naložbenju in financiranju Nove KBM, d. d., za leti 2011 in 2012, je prikazan v preglednicah 3 in 4, ki sta objavljeni v nadaljevanju.

Preglednica 3: Denarni tokovi pri poslovanju za leti 2011 in 2012, v tisoč eur

Oznaka	Vsebina	1. 1.–31. 12. 2011	1. 1.–31. 12. 2012
A.	Denarni tokovi pri poslovanju		
a)	Čisti poslovni izid pred obdavčitvijo iz rednega poslovanja	(108.521)	(251.720)
	Amortizacija	13.162	11.986
	Oslabitev opredmetenih osnovnih sredstev, naložbenih nepremičnin, neopredmetenih sredstev	(123)	239
	Oslabitev naložb v kapital v odvisne, pridružene in skupaj obvladovane družbe	16.421	15.307
	Čisti (dobički) iz tečajnih razlik	(2.202)	(716)
	Čisti (dobički)/izgube iz finančnih sredstev v posesti do zapadlosti	(527)	58
	Čiste izgube pri prodaji opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin	34	26
	Drugi (dobički) iz naložbenja	(5.629)	(15.472)
	Druge izgube iz financiranja	10.811	9.697
	Čisti nerealizirani (dobički) iz nekratkoročnih sredstev v posesti za prodajo in ustavljeno poslovanje in z njimi povezanimi obveznostmi	(287)	(397)
	Druge prilagoditve čistega poslovnega izida pred obdavčitvijo	141.886	289.439
	Denarni tokovi pri poslovanju pred spremembami poslovnih sredstev in obveznosti	65.025	58.447
b)	Zmanjšanja poslovnih sredstev (brez denarnih ekvivalentov)	132.949	301.431
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje finančnih sredstev, namenjenih trgovanju	(5.658)	7.263
	Čisto zmanjšanje finančnih sredstev, pripoznanih po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida	10.417	3.884
	Čisto zmanjšanje finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo	138.537	122.261
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje kreditov	(31.677)	167.554
	Čisto zmanjšanje nekratkoročnih sredstev v posesti za prodajo	540	700
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje drugih sredstev	20.790	(231)
c)	(Zmanjšanja) poslovnih obveznosti	(18.094)	(210.495)
	Čisto povečanje finančnih obveznosti do centralne banke	240.316	53.181
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) finančnih obveznosti, namenjenih trgovanju	(4.149)	1.719
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) vlog in najetih kreditov, merjenih po odplačni vrednosti	(220.201)	(315.481)
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) izdanih dolžniških vrednostnih papirjev, merjenih po odplačni vrednosti	(16.519)	60.706
	Čisto (zmanjšanje) drugih obveznosti	(17.541)	(10.620)
d)	Denarni tokovi pri poslovanju (a + b + c)	179.880	149.383
e)	Vrnjeni davek na dohodek pravnih oseb	7.518	0
f)	Neto denarni tokovi pri poslovanju (d + e)	187.398	149.383

Vir: Nova KBM 2013a, 230.

Preglednica 4: Denarni tokovi pri naložbenju in financiranju za leti 2011 in 2012, v tisoč eur

Ozn.	Vsebina	1. 1.–31. 12. 2011	1. 1.–31. 12. 2012
B.	Denarni tokovi pri naložbenju		
a)	Prejemki pri naložbenju	10.413	83.999
	Prejemki pri prodaji opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin	198	45
	Prejemki pri prodaji naložb v kapital pridruženih, skupaj obvladovanih in odvisnih družb – ustavljeno poslovanje	212	15.000
	Prejemki iz nekratkoročnih sredstev ali obveznosti v posesti za prodajo	415	562
	Prejemki pri prodaji finančnih sredstev v posesti do zapadlosti	3.726	65.536
	Drugi prejemki iz naložbenja	1.416	824
	Drugi prejemki iz naložbenja – ustavljeno poslovanje	4.446	2.032
b)	Izdatki pri naložbenju	(295.520)	(113.393)
	(Izdatki pri nakupu opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin)	(5.947)	(2.573)
	(Izdatki pri nakupu neopredmetenih sredstev)	(5.527)	(2.561)
	(Izdatki pri nakupu naložb v kapital pridruženih, skupaj obvladovanih in odvisnih družb)	(16.847)	0
	(Izdatki pri nakupu naložb v kapital pridruženih družb – ustavljeno poslovanje)	(7.344)	0
	(Izdatki za nekratkoročna sredstva ali obveznosti v posesti za prodajo)	0	(2)
	(Izdatki za nakup finančnih sredstev v posesti do zapadlosti)	(259.855)	(108.257)
c)	Neto denarni tokovi pri naložbenju (a + b)	(285.107)	(29.394)
C.	Denarni tokovi pri financiranju		
a)	Prejemki pri financiranju	104.328	0
	Prejemki od izdaje delnic in drugih kapitalskih instrumentov	104.328	0
b)	Izdatki pri financiranju	(17.102)	(99.542)
	(Plačane dividende)	(3.111)	(3)
	(Odplačila podrejenih obveznosti)	(10.729)	(99.539)
	(Druga izplačila, povezana s financiranjem)	(3.262)	0
c)	Neto denarni tokovi pri financiranju (a + b)	87.226	(99.542)
D.	Učinki spremembe deviznih tečajev na denarna sredstva in njihove ustreznike	1.416	(850)
E.	Čisto povečanje denarnih sredstev in denarnih ustreznikov (Af + Bc + Cc)	(10.483)	20.447
F.	Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na začetku obdobja	210.000	200.933
G.	Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na koncu obdobja (D + E + F)	200.933	220.530

Vir: Nova KBM 2013a, 231.

Denarni tokovi od obresti, dividend in deležev v dobičku za leti 2011 in 2012 so prikazani v preglednici 5.

Preglednica 5: Denarni tokovi od obresti, dividend in deležev v dobičku v letih 2011 in 2012, v tisoč eur

	v tisoč eur	
	1. 1.–31. 12. 2011	1. 1.–31. 12. 2012
Plačane obresti	(102.254)	(102.786)
Prejete obresti	156.359	161.941
Plačane dividende	(3.111)	(3)
Prejete dividende in deleži v dobičku	8.800	5.395

Vir: Nova KBM 2013a, 231.

3.3.4 Izkaz gibanja kapitala

Izkaz gibanja kapitala prikazuje resnične in poštene spremembe sestavin kapitala v obračunskem obdobju. Slovenski računovodski standardi kot temeljno računovodsko poročilo obravnavajo tudi izkaz gibanja kapitala. Zagotavlja informacije o stanjih in spremembah kapitala ter njegovih sestavin za določeno razdobje. Njegova vsebina je lahko takšna, da izkazuje le razdelitev čistega dobička oz. poravnavo čiste izgube ali pa vse sestavine kapitala, izkazane v bilanci stanja. Take informacije potrebujejo lastniki in upniki poslovnega sistema (Melavc in Milost 2003, 134).

Izkaz gibanja kapitala ni predpisan z ZGD-1, ampak s SRS 27. Izkaz gibanja kapitala je sestavljen tako, da prikazuje spremembe vseh sestavin kapitala, zajetih v bilanci stanja, in ima obliko sestavljene razpredelnice vseh sestavin kapitala. SRS 27 tako na poenostavljen način določa način sestavitve izkaza gibanja kapitala in vanj vključuje tudi spremembe kapitala, ki so izkazane v izkazu drugega vseobsegajočega donosa (Odar idr. 2011, 359). Izkaz gibanja kapitala za zunanje poslovno poročanje se sestavi v obliki razpredelnice, katere prvo razsežnost sestavljajo različne vrste kapitala:

- vpoklicani kapital;
- kapitalska rezerva ali vplačani presežek kapitala;
- rezerve iz dobička in znotraj njih posebej sklad lastnih delnic;
- preneseni čisti poslovni izid (preneseni čisti dobiček ali prenesena čista izguba) iz prejšnjih let;
- splošni prevrednoteni popravek kapitala;
- posebni prevrednoteni popravki kapitala;
- čisti poslovni izid (čisti dobiček ali izguba) poslovnega obdobja;
- skupaj kapital.

Izkaz gibanja kapitala Nove KBM, d. d., za leti 2012 in 2011, je prikazan v preglednicah 6 in 7, objavljenih v nadaljevanju.

Preglednica 6: Izkaz sprememb lastniškega kapitala za leto 2012, v tisoč eur

Vsebina	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Presežek iz prevrednotenja	Rezerve iz dobička	Zadržana izguba/dobiček vključno s čistim dobičkom/izgubo poslovnega leta	Skupaj kapital
Začetno stanje poslovnega leta	40.815	165.775	(24.181)	275.044	(83.717)	373.736
Vseobsegajoči donos poslovnega leta po obdavčitvi	0	0	22.089	0	(203.255)	(181.166)
Drugo	(1)	0	0	0	0	0
Končno stanje poslovnega leta	40.814	165.775	(2.092)	275.044	(286.972)	192.569
Bilančna izguba poslovnega leta					(286.972)	(286.972)

Vir: Nova KBM 2013a, 232.

Preglednica 7: Izkaz sprememb lastniškega kapitala za leto 2011, v tisoč eur

Vsebina	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Presežek iz prevrednotenja	Rezerve iz dobička	Zadržana izguba/dobiček vključno s čistim dobičkom/izgubo poslovnega leta	Skupaj kapital
Začetno stanje poslovnega leta	27.210	78.314	(8.704)	275.044	3.392	375.256
Vseobsegajoči donos poslovnega leta po obdavčitvi	0	0	(15.477)	0	(83.975)	(99.452)
Vpis (ali vplačilo) novega kapitala	13.605	90.723	0	0	0	104.328
Izplačilo dividend	0	0	0	0	(3.130)	(3.130)
Drugo	0	(3.262)	0	0	(4)	(3.266)
Končno stanje poslovnega leta	40.815	165.775	(24.181)	275.044	(83.717)	373.736
Bilančna izguba poslovnega leta					(83.717)	(83.717)

Vir: Nova KBM 2013a, 232.

Drugo zmanjšanje v postavki kapitalske rezerve se nanaša na neposredne stroške iz naslova dokapitalizacije.

3.4 Pojasnila k računovodskim izkazom

Banka mora v pojasnilih razkriti pomembnejše računovodske smernice, na katerih so zasnovani računovodski izkazi banke. V razkritju računovodskih smernic se med drugim obvezno pojasni ustreznost uporabljenih načel v primerjavi s splošnimi računovodskimi načeli, morebitne spremembe računovodskih politik, uporabljene metode vrednotenja posameznih bilančnih postavk, priznavanje prihodkov in odhodkov, politike oblikovanja popravkov vrednosti in morebitnih odpisov, politike priznavanja prihodkov iz v preteklosti oblikovanih popravkov vrednosti in odpisov, strategije oblikovanja dolgoročnih rezervacij za možne izgube iz naslova kreditnega in drugih tveganj ter davčne obveznosti banke. Za vrednosti, izražene v tuji valuti, banka navede tečaj, po katerem je opravila preračun v domačo valuto.

Banka mora v pojasnilih k računovodskim izkazom tudi smiselno zagotoviti informacije, ki jih predpisuje Zakon o gospodarskih družbah, kot tudi druga razkritja, ki jih zahtevajo Slovenski računovodski standardi. Banka razkrije tudi pomembne poslovne dogodke, ki so nastopili po koncu poslovnega leta in vplivajo na izdelane računovodske izkaze. Naloga pojasnil k posameznim postavkam bilance stanja in izkazu poslovnega izida je zagotoviti dodatne informacije ter s tem zagotoviti podrobnejšo sliko premoženjskega, finančnega in ekonomskega stanja v banki in tveganj, s katerimi se banka srečuje pri opravljanju svojih storitev. Pri tem upošteva razčlenitev bilančnih postavk na podatke, ki so opredeljeni v Slovenskih računovodskih standardih.

3.4.1 Razkritja k postavkam finančnega položaja

Iz podatkov, prikazanih v preglednici 8, je razvidno, da je bilančna vsota Nove KBM, d. d., na dan 31. decembra 2012 znašala 4.338.568 tisoč evrov in se je glede na konec leta 2011 znižala za 491.261 tisoč evrov oz. za 9,8 odstotka. Krediti strankam, ki niso banke, so konec leta 2012 znašali 2.891.136 tisoč evrov in so se znižali za 450.987 tisoč evrov. Postavka druga finančna sredstva so se v letu 2012 povišala za 58.036 tisoč evrov, največji delež predstavljata terjatvi do SOD, d. d., v znesku 45.000 tisoč evrov in do Pozavarovalnice Sava, d. d., v višini 5.033 tisoč evrov. Omenjeni terjatvi se nanašata na kupnino ob prodaji Zavarovalnice Maribor, d. d. V znesku 10.750 tisoč evrov je prikazana terjatev za vpis delnic iz naslova konverzije terjatev banke v kapital družbe Merkur, d. d.

Pri postavki dolgoročne naložbe v kapital odvisnih, pridruženih in skupaj obvladovanih družb je opaziti znižanje zneska iz 101.967 tisoč evrov (na dan 31. 12. 2011) na 55.980 tisoč evrov (na dan 31. 12. 2012). Banka je v letu 2012 s prodajo Zavarovalnice Maribor zmanjšala

naložbe v kapital odvisnih, pridruženih in skupaj obvladovanih družb za 29.680 tisoč evrov, za 1.000 tisoč evrov se je zmanjšala naložba iz naslova vračila kapitalskega vložka v KBM Infond, d. o. o.

Istočasno je banka v obravnavanem obdobju oslabila naložbe v naslednjih družbah: KBM Leasing, d. o. o., za 746 tisoč evrov, KBM Invest, d. o. o., za 3.774 tisoč evrov, Gorica Leasing, d. o. o., za 2.856 tisoč evrov, KBM Leasing Hrvatska, d. o. o., za 1.375 tisoč evrov in Credy banko za 6.556 tisoč evrov. Kupnina ob prodaji 51-odstotnega deleža v Zavarovalnici Maribor, d. d., je znašala 5.033 tisoč evrov, banka je realizirala dobiček v višini 35.353 tisoč evrov. V prodajni pogodbi so bili določeni odložni pogoji zaradi potrebne pridobitve zakonsko predpisanih dovoljenj Agencije za zavarovalni nadzor in Urada za varstvo konkurence. Že ob podpisu pogodbe je bilo zagotovo, da bodo izpolnjeni vsi odložni pogoji. Vlogi sta bili vloženi takoj po podpisu pogodbe. Skladno s sklenjeno pogodbo sta kupca, Slovenska odškodninska družba, d. d., in Pozavarovalnica Sava, d. d., banki do 31. decembra 2012 plačala pogodbeno določen predujem v skupnem znesku 15.000 tisoč evrov. Preostanek kupnine morata poravnati Pozavarovalnica Sava, d. d., v znesku 5.033 tisoč evrov in Slovenska odškodninska družba, d. d., v znesku 45.000 tisoč evrov, v roku 30 dni po pravnomočnosti izdanih dovoljenj. KBM Projekt, d. o. o., od 30. oktobra 2012 zaradi pričetka likvidacijskega postopka in s tem izgube obvladovanja ni več odvisna družba Nove KBM. Naložba v kapital družbe KBM Projekt je bila v letu 2011 v celoti oslabiljena (Nova KBM 2013a, 294).

Banka je v letu 2011 dokapitalizirala Credy banko AD, Kragujevac, Srbija, v znesku 5.000 tisoč evrov, KBM Leasing, d. o. o., v višini 3.000 tisoč evrov ter KBM Leasing Hrvatska, d. o. o., v znesku 1.997 tisoč evrov, povečala svoj delež v Zavarovalnici Maribor za 7.401 tisoč evrov ter v družbo KBM Infond, d. o. o., izvršila naknadno vplačilo družbenika v višini 6.850 tisoč evrov. Hkrati je banka v obravnavanem obdobju zmanjšala svoj delež v Zavarovalnici Maribor za 212 tisoč evrov ter oslabila svoje naložbe v sledeče družbe: KBM Leasing, d. o. o., v višini 8.316 tisoč evrov, KBM Invest, d. o. o., v višini 369 tisoč evrov, Gorica Leasing, d. o. o., v višini 754 tisoč evrov, KBM Projekt, d. o. o., v višini 3.997 tisoč evrov ter KBM Leasing Hrvatska, d. o. o., v višini 2.985 tisoč evrov (Nova KBM 2013a, 294).

Finančne obveznosti, merjene po odplačilni vrednosti, so se v letu 2012 znižale, predvsem, ker je banka v decembru 2012 izvršila delni odkup oziroma zamenjavo hibridnih posojil. Banka je hibridni posojili zmanjšala z odkupom podrejenih obveznic oziroma z zamenjavo teh za novo izdani obveznici. Osnovni kapital se v letu 2012 ni spremenil in je znašal 40.815 tisoč evrov. Število imetnikov delnic se je glede na leto 2011 zmanjšalo za 925 oseb, na dan 31. december 2012 je bilo v delniško knjigo vpisanih 97.429 imetnikov delnic, od tega 956 pravnih oseb, 96.346 fizičnih oseb in 127 tujih vlagateljev. Banka je v poslovnem letu 2012

izkazala izgubo v višini 286.972 tisoč evrov. Ker je banka imela izgubo, ni povečala rezerv iz dobička (Nova KBM 2013a, 299).

Izkaz finančnega položaja Nove KBM, d. d., za leti 2011 in 2012, je prikazan v nadaljevanju.

3.4.2 Razkritja k postavkam izkaza poslovnega izida

Iz podatkov, podanih v preglednici 9, je moč ugotoviti, da so se v poslovnem letu 2012 znižali prihodki iz obresti za 30.059 tisoč evrov, ravno tako so se znižali prihodki iz dividend. Največji delež prihodkov od dividend iz finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo, se nanaša na delnice Mercatorja, d. d. Realizirani dobički v višini 24.550 tisoč evrov predstavljajo delni odkup hibridnih instrumentov. Banka je v letu 2012 uspela znižati administrativne stroške za 7,2 odstotka, med administrativnimi stroški predstavljajo največji delež stroški dela, ki so se na račun zmanjševanja zaposlenih znižali predvsem na račun prodaje Zavarovalnice Maribor (880 zaposlenih), ravno tako med administrativnimi stroški predstavljajo velik delež stroški v zvezi z varnostjo, stroški urejanja banke, okolice in komunalnih storitev.

Za obdobje od 1. januar do 31. december 2012 efektivna davčna stopnja ni izračunana, ker banka ni obračunala obveznosti za davek od dohodkov za to obdobje. V poslovnem letu 2012 je banka izkazala čisto izgubo iz rednega poslovanja v višini 240.640 tisoč evrov.

Izkaz finančnega položaja predstavlja preglednica 8.

Izkaz poslovnega izida za leti 2011 in 2012 pa je podan v preglednici 9.

Preglednica 8: Izkaz finančnega položaja Nove KBM, d. d. v letih 2011 in 2012, v tisoč eur

Vsebina	31. 12. 2011	31. 12. 2012
Denar v blagajni in stanje na računih pri centralni banki	97.023	151.124
Finančna sredstva, namenjena trgovanju	8.442	1.178
Finančna sredstva, pripoznana po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida	37.942	34.043
Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	523.932	417.102
Krediti	3.533.437	3.127.450
- krediti bankam	182.418	169.382
- krediti strankam, ki niso banke	3.342.123	2.891.136
- druga finančna sredstva	8.896	66.932
Finančna sredstva v posesti do zapadlosti	339.819	397.130
Nekratkoročna sredstva v posesti za prodajo in ustavljeno poslovanje	450	310
Opredmetena osnovna sredstva	64.753	62.004
Naložbene nepremičnine	1.900	1.660
Neopredmetena sredstva	27.099	23.381
Dolgoročne naložbe v kapital odvisnih, pridruženih in skupaj obvladovanih družb	101.967	55.980
Terjatve za davek od dohodkov pravnih oseb	29.694	35.100
- terjatve za davek	3	4
- odložene terjatve za davek	29.691	35.096
Druga sredstva	44.079	32.106
Skupaj sredstva	4.810.537	4.338.568
Finančne obveznosti do centralne banke	370.465	423.646
Finančne obveznosti, namenjene trgovanju	1.693	3.412
Finančne obveznosti, merjene po odplačni vrednosti	4.019.386	3.674.360
- vloge bank	121.380	53.880
- vloge strank, ki niso banke	3.061.681	2.910.847
- krediti bank	603.842	501.368
- krediti strank, ki niso banke	154	6.470
- dolžniški vrednostni papirji	27.885	88.591
- podrejene obveznosti	178.035	88.190
- druge finančne obveznosti	26.409	25.014
Finančne obveznosti, vezane na finančna sredstva, ki ne izpolnjujejo pogojev za odpravo pripoznanja	8.022	0
Rezervacije	31.268	41.033
Druge obveznosti	5.967	3.548
Skupaj obveznosti	4.436.801	4.145.999
Osnovni kapital	40.815	40.814
Kapitalske rezerve	165.775	165.775
Presežek iz prevrednotenja	(24.181)	(2.092)
Rezerve iz dobička	275.044	275.044
Zadržana izguba/dobiček (vključno s čisto izgubo poslovnega leta)	(83.717)	(286.972)
Skupaj kapital	373.736	192.569
Skupaj obveznosti in kapital	4.810.537	4.338.568

Vir: Nova KBM 2013a, 229.

Preglednica 9: Izkaz poslovnega izida Nove KBM, d. d. v letih 2011 in 2012, v tisoč eur

Vsebina, v tisoč eur	1. 1.–31. 12. 2011	1. 1.–31. 12. 2012
Prihodki iz obresti	207.085	177.026
Odhodki za obresti	(107.828)	(105.290)
Čiste obresti	99.257	71.736
Prihodki iz dividend	4.354	3.364
Prihodki iz opravnin (provizij)	49.944	46.365
Odhodki za opravnine (provizije)	(9.520)	(4.630)
Čiste opravnine (provizije)	40.424	41.735
Realizirani dobički/izgube iz finančnih sredstev in obveznosti, ki niso merjeni po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida	(796)	24.550
Čisti dobički/izgube iz finančnih sredstev in obveznosti, namenjenih trgovanju	3.188	(8.630)
Dobički/izgube iz finančnih sredstev in obveznosti, pripoznanih po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida	(7.135)	2.633
Čisti dobički iz tečajnih razlik	2.202	716
Čiste izgube iz odprave pripoznanja sredstev brez nekratkoročnih sredstev v posesti za prodajo	(413)	(26)
Druge čiste poslovne izgube	(2.963)	(1.067)
Administrativni stroški	(75.580)	(70.157)
Amortizacija	(13.162)	(11.986)
Rezervacije	(15.931)	(9.947)
Oslabitve	(142.253)	(295.038)
Čisti dobički iz nekratkoročnih sredstev v posesti za prodajo in z njimi povezanimi obveznostmi	287	397
Izguba iz rednega poslovanja	(108.521)	(251.720)
Davek iz dohodka pravnih oseb iz rednega poslovanja	20.043	11.080
Čista izguba iz rednega poslovanja	(88.478)	(240.640)
Čisti dobički po obdavčitvi iz ustavljenega poslovanja	4.503	37.385
Čista izguba poslovnega leta	(83.975)	(203.255)
Osnovna čista izguba na delnico (v eur)	(2,42)	(5,20)
Popravljen čista izguba na delnico (v eur)	(2,42)	(5,20)
Čista izguba poslovnega leta po obdavčitvi	(83.975)	(203.255)
Drugi vseobsegajoči donos po obdavčitvi	(15.477)	22.089
Čisti dobički/izgube, pripoznani v presežku iz prevrednotenja v zvezi s finančnimi sredstvi, razpoložljivimi za prodajo	(19.347)	27.765
Dobički/izgube, pripoznani v presežku iz prevrednotenja	(27.868)	17.061
Prenos izgub iz presežka iz prevrednotenja v poslovni izid	8.521	10.704
Davek iz dohodka pravnih oseb od drugega vseobsegajočega donosa	3.870	(5.676)
Vseobsegajoči donos poslovnega leta po obdavčitvi	(99.452)	(181.166)

Vir: Nova KBM 2013a, 228–229.

3.5 Letno poročilo

Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1, Uradni list RS, št. 42/06, 70. člen) glede poslovnega poročila zahteva pošten prikaz razvoja, poslovanja, finančnega stanja družbe ter opis tveganj in negotovosti, ki jim je družba izpostavljena. Določa, da morajo biti prikazani tudi (ZGD-1, 70. člen):

- vsi pomembnejši poslovni dogodki, ki so nastopili po koncu poslovnega leta;
- pričakovani razvoj družbe;
- aktivnosti družbe na področju raziskav in razvoja;
- obstoj podružnic družbe.

Vežjakova (2011b, 138) navaja, da je uvodna predstavitev s ključnimi podatki tisti del letnega poročila, ki ga vsak uporabnik skoraj zagotovo prebere. V njem podjetje na kratko predstavi svojo dejavnost, glavne proizvode oziroma storitve, zunanje okolje, v katerem posluje, panogo, glavne trge in svoj konkurenčni položaj. V poročilo je zato priporočljivo vključiti tudi informacijo o sedežu podjetja, številu zaposlenih in organiziranosti in ali gre za obvladujoče ali za odvisno podjetje (ter kje je dosegljivo konsolidirano poročilo). Podjetje bi moralo predstaviti ključne pokazatelje poslovanja, ki jih podjetje tudi sicer spremlja. Priporočljivo je, da podjetje predstavi svoje vrednote in poslanstvo, kaj želi in namerava doseči in kako, s katerimi ključnimi viri ter sposobnostmi, ali jih ima že na voljo, ali pa jih še namerava pridobiti.

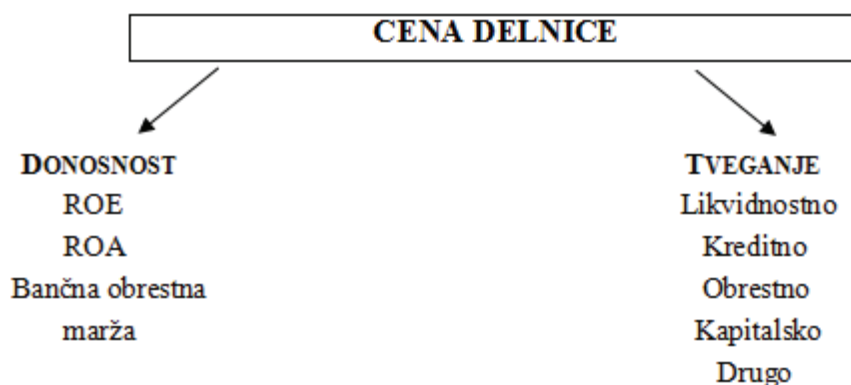
Razkritja v letnih poročilih za zadnja leta so povezana z uspešnostjo uresničevanja protikriznih ukrepov. Tako so med razkritji bilance stanja in izkaza poslovnega izida še posebej pomembna razkritja presoj poslovanja. Prav tako morajo podjetja z likvidnostnimi težavami, prezadolžena podjetja in podjetja z negativnim poslovnim izidom nameniti posebno pozornost predstavitvi možnostim za nadaljnje poslovanje (Vežjak 2011a, 146).

4 KAZALNIKI POSLOVANJA

S finančnimi kazalniki banka oceni, kakšnemu tveganju je izpostavljena in kakšno donosnost dosega. Banke morajo težiti k doseganju optimalnega razmerja med donosnostjo in tveganjem, to je k takšni strukturi svojih naložb, ki jim bo prinašala najvišjo možno donosnost pri sprejemljivi stopnji tveganja. Sestava bančnih sredstev in obveznosti bistveno vpliva na donosnost ter na tveganje bančnih poslov.

Osnovni cilj poslovanja bank je maksimiranje tržne vrednosti enote lastniškega kapitala, torej maksimiranje cene delnic. Vrednost delnice je na eni strani odvisna od pričakovane donosnosti, na drugi strani pa od velikosti tveganja, ki mu je banka izpostavljena pri opravljanju svoje dejavnosti (Dimovski in Gregorič 2000, 69).

Na naslednji sliki je predstavljen model donosnosti in tveganja za banko. Vsaka banka se mora izpostaviti določenemu tveganju, da bi dosegla zadovoljiv donos.

Slika 1: Model donosnosti in tveganja za banko

Vir: Kobe 1997 v Dimovski in Gregorič 2000, 69.

Kazalnik je relativno število, dobljeno s primerjavo dveh velikosti. Glede na naravo primerjanih velikosti razlikujemo (Milost 2009, 164–165):

- indeks, ki izraža razmerje med istovrstnima velikostma (časovni indeks, stvarni indeks);
- koeficient, ki izraža razmerje med raznovrstnima velikostma oz. podatkom, ki zrealita med seboj primerljive procese ali stanja;
- stopnja udeležnosti izraža razmerje med dvema istovrstnima velikostma, od katerih se prva nanaša na del, druga pa na celoto istega pojava.

Kazalniki, ki kažejo na boniteto poslovanja podjetja, se po SRS delijo na:

- kazalnike stanja financiranja,
- kazalnike stanja vlaganja,
- kazalnike vodoravnega finančnega ustroja,

- kazalnike gospodarnosti in dobičkonosnosti in
- kazalnike obračanja.

V nadaljevanju bomo analizirali kazalnike donosnosti, kazalnike tveganja in kazalnik bilančna vsota na zaposlenega.

4.1 Kazalniki donosnosti

4.1.1 Donosnost lastniškega kapitala (ROE)

Donosnost lastniškega kapitala (angl. return on equity – ROE) je eden najpomembnejših finančnih kazalnikov, ki ga mora banka spremljati pri svojem poslovanju. Donosnost na splošno pomeni ugodno razmerje med doseženim rezultatom in vloženimi sredstvi. Gre torej za to, da banka doseže čim ugodnejši poslovni izid s čim manj vloženimi sredstvi. Računamo ga kot količnik med čistim dobičkom in povprečno knjižno vrednostjo lastniškega kapitala. Kazalnik ROE pa je nesmiseln, če je bila ustvarjena izguba.

S kazalnikom donosnosti lastniškega kapitala merimo donosnost banke z vidika njenih lastnikov, to je lastnikov kapitala banke. Kot sintetični kazalec, sestavljen iz enostavnih kazalcev, je eden najpomembnejših meril uspešnosti banke in predstavlja enega izmed osnovnih kategorij letnih, srednjeročnih in dolgoročnih planov. Doseženo vrednost ROE banka primerja s povprečno vrednostjo ROE celotnega bančnega sistema, z vrednostjo ROE preteklih let in z načrtovanimi vrednostmi, da bi ugotovila stopnjo uresničevanja predstavljenih planov (Dimovski in Gregorič 2000, 70).

$$\text{ROE} = \frac{\text{Čisti dobiček}}{\text{Povprečna knjižna vrednost lastniškega kapitala}}$$

Preglednica 10: Kazalnik donosnosti lastniškega kapitala v Novi KBM, d. d. v vletih 2011 in 2012

Leto	Čisti dobiček/izguba (v 000 eur)	Povprečni lastn. kapital (v 000 eur)	ROE (v %)
2011	-83.975	427.792	-19,62
2012	-203.255	327.044	-62,15

Donosnost lastniškega kapitala Nove KBM je v letu 2012 znašala -62,15 odstotka, kar pomeni, da je 100 enot vloženega kapitala ustvarilo 62,15 enote izgube. Donosnost lastniškega kapitala v letu 2012 je za 42,53 odstotne točke nižja kot v letu 2011. Bistven vpliv

na nižji poslovni izid v letu 2012 so imeli nižje obrestne marže kot rezultat velike konkurence tako domačih kot tujih bank na slovenskem bančnem trgu, visok obseg bančnih rezervacij in slabitev.

Kapital ima več namenov: je trajen vir denarnih sredstev banke in prihodkov delničarjev, omogoča kritje prevzetih tveganj in nastalih izgub ter je osnova za nadaljnjo rast poslovanja banke. Kapitalske zahteve, ki jih predpišejo bančni nadzorniki, morajo biti določene smotrno. Količinsko morajo te zahteve odsevati tveganja, ki jih banke prevzemajo, vsebinsko pa določati sestavine kapitala, primerne za kritje bančnih tveganj. Baselski standardi in smernice Evropske unije obravnavajo kapital zelo podobno. Kapital banke mora biti sestavljen iz temeljnega in dodatnega kapitala, pri čemer mora temeljni kapital obsegati vsaj polovico celotnega kapitala. Bistveni sestavini kapitala banke sta osnovni kapital in rezerve banke, ki tvorita kapital prvega reda ali temeljni kapital. V izračunu kapitala štejejo banke tudi druge sestavine kot kapital drugega reda ali dodatni kapital, vendar v okviru določenih pogojev in omejitev (Sukič 2002, 88).

4.1.2 Donosnost sredstev (ROA)

Kazalnik izraža donosnost vseh bančnih sredstev, tako finančnih kot realnih, in je ponavadi v bankah veliko nižji kot pri vseh ostalih podjetjih. Delež kapitala v bančni bilančni vsoti je bistveno nižji kot pri ostalih nefinančnih podjetjih, in če naj bi banka temu kapitalu zagotavljala približno enako donosnost kot ostala podjetja, iz tega sledi bistveno nižja donosnost celotnih sredstev (Dimovski in Gregorič 2000, 71).

Kazalnik donosnosti sredstev je pokazatelj učinkovitosti banke in je ožji kazalnik, je podmena kazalnika ROE. Kaže nam, kako učinkovito so izkoriščeni viri banke, tako finančni kot realni, pri zagotavljanju prihodkov.

Naslednja preglednica predstavlja izračunan kazalnik donosnosti sredstev v Novi KBM, d. d., za leti 2011 in 2012, kot količnik čistega dobička in povprečne bilančne vsote.

$$\text{ROA} = \frac{\text{Čisti dobiček}}{\text{Povprečna bilančna vsota}}$$

Preglednica 11: Kazalnik donosnosti sredstev v Novi KBM, d. d. za leti 2011 in 2012

Leto	Čisti dobiček/izguba (v 000 eur)	Povpr. bilančna Vsota (v 000 eur)	ROA (v %)
2011	-83.975	4.835.166	-1,74
2012	-203.255	4.660.489	-4,36

Vrednost ROA za Novo KBM je v letu 2012 znašala -4,36 odstotka, kar je za 2,62 odstotne točke manj kot v letu 2011. Kazalnik donosnosti sredstev se je bistveno znižal, znižala pa se je tudi bilančna vsota, kar kaže na znižan obseg poslovanja banke na vseh področjih. Na dosežen negativni poslovni izid banke so vplivali tudi nekateri nepredvideni dejavniki, poleg tega pa še nižje obrestne marže, kot rezultat velike konkurence, tako domačih kot tujih bank na slovenskem bančnem trgu, visok obseg bančnih rezervacij in slabitev.

4.1.3 Bančna obrestna marža

Obrestna marža meri razliko med obrestnimi prihodki in odhodki glede na povprečno obrestno aktivo in torej učinkovitost banke pri opravljanju svoje primarne funkcije, to je sprejemanja vlog in dajanja posojil (Dimovski in Gregorič 2000, 71).

V preglednici 12 je prikazan kazalnik neto obrestne marže za leti 2011 in 2012, ki je izračunan kot količnik med razliko obrestnih prihodkov in obrestnih odhodkov ter bilančno vsoto.

$$\text{Bančna obrestna marža} = \frac{\text{Obrestni prihodki} - \text{Obrestni odhodki}}{\text{Povprečna bilančna vsota}}$$

Preglednica 12: Neto obrestna marža v Novi KBM, d. d. za leti 2011 in 2012

Leto	(Obr.prih – Obr. odh.)	Povpr bilanč. vsota (v 000 eur)	Neto marža (v %)
2011	99.257	4.835.166	2,05
2012	71.736	4.660.489	1,54

Obrestna marža se je iz leta 2011 v letu 2012 znižala za 0,51 odstotne točke. Trenutno je prisoten trend padanja obrestne marže, tako mora banka poskrbeti za izpad prihodka iz tega naslova s povečanjem neobrestnih prihodkov.

Praviloma se nižje vrednosti neto obrestne marže označujejo kot pozitiven kazalnik bančnega poslovanja, nižja je obrestna marža, bolj je banka učinkovita. Po drugi strani lahko višje vrednosti neto obrestne marže zagotavljajo večjo stabilnost tako bančnega sistema kot celote

kot tudi poslovanja posameznih bank, saj pomenijo večjo donosnost poslovanja, omogočajo bankam oblikovanje večjih rezervacij, s tem pa bankam omogočajo, da lažje prenesejo neugodne posledice morebitnih zunanjih šokov na njihovo poslovanje.

Izračuni vseh pomembnejših kazalnikov Nove KBM, d. d., za leti 2011 in 2012, so prikazani v preglednici 13.

Preglednica 13: Pomembnejši podatki in kazalniki Nove KBM, d. d. za leti 2011 in 2012

VSEBINA/Leto	2011	2012
Izkaz finančnega položaja, v tisoč eur		
Bilančna vsota	4.810.537 90	4.338.568
Skupni znesek vlog nebančnega sektorja, merjenih po odplačni vrednosti	3.061.835 95	2.917.317
a) pravnih in drugih oseb, ki opravljajo dejavnost	1.057.291 92	974.082
b) prebivalstva	2.004.544 97	1.943.235
Skupni znesek kreditov nebančnemu sektorju, merjenih po odplačni vrednosti	3.342.123 87	2.891.136
a) pravnim in drugim osebam, ki opravljajo dejavnost	2.412.756 84	2.017.969
b) prebivalstvu	929.367 94	873.167
Celotni kapital	373.736 52	192.569
Oslabitev finančnih sredstev in rezervacije	367.729 173	634.558
Obseg zunajbilančnega poslovanja	799.439 87	699.155
Izkaz poslovnega izida, v tisoč eur		
Čiste obresti	99.257 72	71.736
Čisti neobrestni prihodki	43.651 232	101.057
Stroški dela, splošni in administrativni stroški	(75.580) 93	(70.157)
Amortizacija	(13.162) 91	(11.986)
Oslabitev in rezervacije	(158.184) 193	(304.985)
Poslovni izid pred obdavčitvijo iz rednega in ustavljenega poslovanja	(104.018) 206	(214.335)
Davek iz dohodka pr. oseb od posl. izida iz rednega in ustavljenega poslovanja	20.043 55	11.080
Čisti poslovni izid	(83.975) 242	(203.255)
Izkaz vseobsegajočega donosa, v tisoč eur		
Drugi vseobsegajoči donos pred obdavčitvijo	(19.347)	27.765
Davek iz dohodka pravnih oseb od drugega vseobsegajočega donosa	3.870	(5.676)
Število zaposlenih	1.346 95	1.280
Delnice		
- število delničarjev	98.354 99	97.429
- število delnic	39.122.968 100	39.122.968
Pripadajoči znesek kosovne delnice v osnovnem kapital, vrednost v eur	1,04 100	1,04
Knjigovodska vrednost delnice, vrednost v eur	9,55	4,92
Kazalniki, v %		
a) Kapital		
- kapitalska ustreznost (celotni kapital)	10,83	9,18
- kapitalska ustreznost (temeljni kapital)	8,47	8,33
- kapitalska ustreznost (čisti temeljni kapital)	7,81	4,91
- kapitalska ustreznost (čisti temeljni kapital - EBA) ⁴	7,81	7,62
b) Kkvaliteta sredstev in prevzetih obveznosti		
- oslabitve finančnih sredstev, merjenih po odplačni vrednosti, in rez. za prevzete obveznosti / razvrščene aktivne bilančne in razvrščene zunajbilančne postavke	7,94	13,55
- premija za tveganje	2,78	8,82
- delež nedonosnih terjatev v bruto kreditnem portfelju	12,05	16,94
- pokritost slabih naložb s celotnimi oslabitvami in rezervacijami	65,90	79,99
c) Profitabilnost		
- obrestna marža	2,05	1,54
- marža finančnega posredništva	2,96	3,71
- donos na aktivo pred obdavčitvijo	(2,15)	(4,60)
- donos na kapital pred obdavčitvijo	(24,32)	(65,54)
- donos na kapital po obdavčitvi	(19,63)	(62,15)
d) Stroški poslovanja		
- operativni stroški / povprečna aktiva	1,84	1,76
- operativni stroški / prihodki (marža finančnega posredništva)	62,10	47,54
e) Neto krediti / depoziti strank, ki niso banke		
	109,15	99,10
f) Likvidnost		
- likvidna sredstva / kratkoročne finančne obveznosti do nebančnega sektorja, merjene po odplačni vrednosti	32,50	43,40
- likvidna sredstva / povprečna aktiva	12,23	15,66

VIR: Nova KBM 2013a, 9.

4.2 Kazalniki tveganja

Tveganje je negotovost, povezana z določenim rezultatom ali izidom in, vsaj v finančnem svetu, zahteva določeno premijo. Večje kot je tveganje bančnega portfelja, večja bo zahtevana premija in večji bo strošek lastniškega kapitala ter nižja njegova vrednost (Dimovski in Gregorič 2000, 134–135).

V Sloveniji je obvladovanje bančnih tveganj opredeljeno z Zakonom o bančništvu, ki med drugim ureja pogoje za ustanovitev, poslovanje, nadzor in prenehanje bank ter s podzakonskimi akti.

4.2.1 Likvidnostno tveganje

Likvidnostno tveganje pomeni tveganje nastanka izgube, če banka ni sposobna poravnati vseh dospelih obveznosti oziroma je prisiljena zagotavljati potrebna sredstva s pomembno višjimi stroški od običajnih. Izvira iz časovnega neskladja dospelosti sredstev in obveznosti. Upravljanje z likvidnostnim tveganjem je sestavni del skrbnega in varnega poslovanja banke. Likvidnostno tveganje banka deli na operativno likvidnost in strukturno likvidnost. Operativno likvidnost banka zagotavlja na podlagi dnevnega poravnavanja vseh dospelih obveznosti ter izpolnjevanja predpisov o zagotavljanju likvidnosti in obveznih rezerv.

Slovenski Zakon o bančništvu zahteva, da poslovne banke gospodarijo z viri in naložbami tako, da so v vsakem trenutku sposobne izpolniti vse dospele obveznosti. Za to, da se zavarujejo pred likvidnostnim tveganjem, morajo banke oblikovati in izvajati politiko rednega upravljanja z likvidnostjo, redno morajo spremljati svojo likvidnost ter sprejemati ustrezne ukrepe za preprečitev in odpravo vzrokov nelikvidnosti. Upravljanje z likvidnostjo je bistvena sestavina skrbnega in varnega poslovanja banke.

Nadaljevanje krize na mednarodnih finančnih trgih je močno vplivalo na slovenske banke, ki so se v letih pred finančno krizo zelo zadolžile v tujini. Zaostritev pogojev financiranja na mednarodnih finančnih trgih se je odrazila v skrajšanju ročnosti najetih virov, v manj ugodnih pogojih financiranja, predvsem pa na bistveno manjšem obsegu refinanciranja v tujini, kar se je odrazilo v neto razdolžitvi bank v tujini v višini 3,2 milijarde evrov (Banka Slovenije 2010, 82).

Banka Nova KBM, d. d., razpolaga z zadostnim obsegom likvidnostnih rezerv najtežjih in izrednih likvidnostnih razmer, na ravni Skupine ima vzpostavljene lastne metodologije za ugotavljanje, merjenje, obvladovanje in spremljanje likvidnosti, ki omogočajo usklajevanje dejanskih ter potencialnih virov likvidnosti z dejansko in potencialno porabo likvidnih sredstev v istih časovnih obdobjih.

Banka redno skrbi za glavne cilje upravljanja likvidnostnega tveganja, in sicer tako, da zagotavlja likvidnost v vsakem trenutku; izpolnjuje vse zakonske zahteve; dnevno izpolnjuje vse obveznosti, bilančne in zunajbilančne, v različnih valutah; upravlja z zadostnim obsegom sklada finančnega premoženja za zavarovanje terjatev centralne banke; gospodarno upravlja z dnevnimi presežki likvidnih sredstev in oblikuje ustrezne likvidnostne rezerve; ima vzpostavljene limite likvidnostnega tveganja, ki se redno spremljajo in nadzirajo.

Nova KBM, d. d., je v letu 2012 upravljala z likvidnostnim tveganjem v skladu s sprejeto politiko in potrjenimi metodologijami, ki so bile sprejete na odboru ALCO. V celoti je upoštevala predpise o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije, ki kot obvezujoče določajo doseganje količnika likvidnosti prvega razreda (do 30 dni), količnik drugega razreda (do 180 dni) pa je informativen.

Na likvidnost lahko vplivajo zunanji globalni dejavniki, kot so (Plevnik 1995, 212):

- slabe politične in gospodarske razmere v matični državi, na svetovnih trgih ali na trgih, do katerih je banka še posebej izpostavljena;
- izguba zaupanja v bančni sistem;
- izguba dobrega imena banke;
- prevelika izpostavljenost banke do nekaj velikih depoziterjev.

V skladu s predpisi Banke Slovenije o najmanjšem obsegu likvidnosti, ki jo mora banka zagotavljati, je likvidnostni količnik banke na dan 31. decembra 2012 znašal 1,292, na dan 31. december 2011 pa 1,401. Nova KBM je tekoče in redno poravnala bilančne in zunajbilančne obveznosti ter izpolnjevala predpise s področja likvidnosti.

Stopnja likvidnosti

Stopnjo likvidnosti, ki odraža sposobnost banke, da v vsakem trenutku izpolni svoje obveznosti, ki izhajajo iz dvigov depozitov ali povečanja posojil oziroma drugih naložb, izražamo kot razmerje med likvidnimi naložbami in bilančno vsoto. Med likvidne naložbe uvrščamo denar, državne obveznice in druge vrednostne papirje za reeskont pri centralni banki, vloge na vpogled v tujini in tuji valuti, tekoče račune bank v državi v tuji valuti, kratkoročne obveznice in tržne vrednostne papirje (Dimovski in Gregorič 2000, 73).

Delež posojil v bilančni vsoti

Večina posojil ni likvidnih, saj banka praviloma posojil ne more prodati drugim bankam, vračilo obresti in glavnice pa sta pri posojilih razpršena skozi vse leto. Posojila in struktura sredstev imata zelo močan vpliv na likvidnost banke.

4.2.2 Kreditno tveganje

Glede na to, da so posojila še vedno osnovni viri prihodka banke, je eno izmed pomembnejših tveganj pri bančnem poslovanju prav gotovo kreditno tveganje.

Kreditno tveganje je tveganje nastanka izgube zaradi neizpolnitve obveznosti dolžnika do banke. Kot obveznosti se štejejo vsa posojila, obresti, provizije in druge terjatve, avali, nekriti akreditivi, jamstva, garancije, prevzete nepreklicne obveznosti za odobrena, vendar nečrpana posojila, sprejem menic in naložbe v vrednostne papirje.

Glavni tveganji, ki spremljata poslabšanje kreditnega portfelja, sta poslabšanje likvidnosti in zmanjšanje kapitala banke. Zato je upravljanje s kreditnim tveganjem osnovna sestavina skrbnega in varnega poslovanja banke. Banka prevzame kreditno tveganje tako, da obračuna višjo obrestno mero za kredite, dane tistim komitentom, pri katerih obstaja tveganje nevrčila sredstev (Plevnik 1995, 211).

Praviloma so netvegane naložbe tiste, ki so dane državi in njenim institucijam, najbolj tvegane pa so naložbe, dane malim podjetjem z nizkim kapitalom. Nova KBM, d. d., kot tudi druge banke, je glede na naravo svojih poslov izpostavljena predvsem kreditnemu tveganju. V okviru kreditnega tveganja obstaja tudi tveganje prevelike izpostavljenosti do posameznih oseb in skupin povezanih oseb.

Merjenje kreditnega tveganja poteka v bankah vsaj na dva načina. Prvi način je razvrščanje aktivnih bilančnih in zunajbilančnih postavk v bonitetne skupine od A do E na podlagi ocene ter vrednotenja dolžnikove sposobnosti izpolnjevanja obveznosti do banke ob dospelosti ter določi limit možnega zadolževanja.

V Novi KBM, d. d., se na osnovi interno sprejete Metodologije razvrščanja komitentov, ki temelji na MSRP in Sklepu Banke Slovenije o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic, razvršča komitente v bonitetne skupine od A do E, stalno se spremlja in analizira poslovanja dolžnikov, oblikujejo se ustrezne oslavitve, spremljajo se ustreznosti zavarovanj posameznih finančnih sredstev in prevzetih obveznosti. Banka omejuje izpostavljenost s postavljenimi limiti do posameznega komitenta in izvajanjem stresnih scenarijev.

Kreditna izpostavljenost banke

Kreditna izpostavljenost banke do posameznega komitenta je vsota vseh kreditov, naložb v vrednostne papirje in kapitalske deleže, drugih terjatev, garancij in drugih jamstev, potencialnih in prevzetih obveznosti do komitenta, če niso zavarovani z denarno vlogo, vrednostnimi papirji, ki jih izda oziroma za katere jamči Republika Slovenija ali Banka

Slovenije, s prvovrstnim jamstvom Republike Slovenije ali z nepreklicno garancijo banke s sedežem v Sloveniji (Dimovski 1999, 44).

Kot velika kreditna izpostavljenost se šteje kreditna izpostavljenost banke do posameznega komitenta, ki presega 10 , 15 ali 20 odstotkov kapitala banke. Za vzpostavitev terjatev in potencialnih obveznosti, s katerimi bi skupna kreditna izpostavljenost banke do komitenta presegla omenjene procente, je potrebna vsakokratna predhodna soglasna odločitev nadzornega sveta. Kreditna izpostavljenost banke do posameznega komitenta ne sme presegati 25 odstotkov kapitala banke, kar je v skladu s slovensko zakonodajo.

Pred preveliko izpostavljenostjo do posameznega komitenta ali skupine komitentov se Nova KBM varuje z limiti izpostavljenosti. Tako ima postavljene limite izpostavljenosti posebej za tuje banke in domače finančne institucije.

Struktura kreditov po bonitetnih skupinah je prikazana na dan 31. december 2012 in 31. december 2011, v preglednici 14.

Preglednica 14: Struktura kreditov po bonitetnih skupinah

	31. 12. 2012	31. 12. 2011
Bonitetna skupina	% portfelja	% portfelja
A	38,84	50,86
B	17,65	21,73
C	23,90	14,54
D	4,67	3,03
E	14,94	9,84

Vir: Nova KBM 2013a, 249.

Izpostavljenost kreditnemu tveganju po bonitetnih skupinah za leti 2012 in 2011 je prikazana v preglednici 15.

Preglednica 15: Izpostavljenost kreditnemu tveganju po bonitetnih skupinah, v tisoč eur

	Kreditni bankam		Kreditni strankam, ki niso banke	
	31. 12. 2012	31. 12. 2011	31. 12. 2012	31. 12. 2011
Neto koriščeni krediti	169.382	182.418	2.891.136	3.342.123
Posamična oslabitev				
Bruto vrednost	62.062	81.171	1.191.874	642.503
Oslabitev	(289)	(394)	(502.173)	(258.504)
Neto vrednost	61.773	80.777	689.701	383.999
Skupinska oslabitev				
Bonitetni razred A	0	0	1.111.019	1.629.361
Bonitetni razred B	0	0	687.393	860.813
Bonitetni razred C	0	0	352.383	398.347
Bonitetni razred D	0	0	15.546	17.660
Bonitetni razred E	0	0	29.645	27.300
Bruto vrednost	0	0	2.195.986	2.933.481
Oslabitev	0	0	(71.061)	(76.569)
Neto vrednost	0	0	2.124.925	2.856.912
Neto neoslabljeni krediti	107.609	101.641	76.510	101.212
Skupaj neto vrednost kreditov	169.382	182.418	2.891.136	3.342.123

Vir: Nova KBM 2013a, 249.

Kazalnik slabe naložbe

Kazalnik slabe naložbe (angl. non-performing loans – NPL) predstavlja razmerje med velikostjo slabih naložb in bilančno vsoto banke. Sem spadajo tisti krediti, pri katerih banka upravičeno pričakuje, da dolžnik v pogodbenem roku ne bo mogel v celoti poplačati svoji obveznosti do banke.

Za slaba posojila se štejejo vsa posojila, pri katerih se glavnica ali obresti odplačujejo neredno, in posojila, ki so bila odpisana zaradi izgub.

Vrednosti slabih kreditov v portfelju za leti 2011 in 2012 so prikazane v naslednji preglednici.

Preglednica 16: Vrednost slabih kreditov v portfelju za leti 2011 in 2012

	31. 12. 2011	31. 12. 2012
Bruto znesek slabih kreditov (D, E)	496.917	712.671
Izkazane oslabitve za kredite (D, E)	219.930	362.486
Neto znesek slabih kreditov (D, E)	276.987	350.185
Bruto znesek kreditov v portfelju	3.860.008	3.634.041
Neto znesek kreditov v portfelju	3.524.541	3.060.518
Bruto znesek slabih kreditov/bruto znesek celotnega portfelja (v %)	12,87	19,61
Neto znesek slabih kreditov/neto znesek celotnega portfelja (v %)	7,86	11,44

Vir: Nova KBM 2013a, 253.

4.2.3 Tržno tveganje

Tržno tveganje predstavlja tveganje, ki se nanaša na verjetnost, da se bo vrednost določenega finančnega sredstva (npr. delnica, obveznica ali terjatev) ali celotnega portfelja naložb spremenila oziroma zmanjšala zaradi spremembe v tržnih razmerah. Pravzaprav je tržno tveganje negotovost glede končnega finančnega stanja zaradi gibanj tržnih dejavnikov kot so cene blaga, valut, finančnih instrumentov in obrestnih mer. Negativne spremembe v tržnih cenah predstavljajo potencialno izgubo pri posameznem sredstvu, naložbeni poziciji ali celotnem portfelju. Skratka, lahko rečemo, da je tržno tveganje obseg izpostavljenosti spremembam tržnih vrednosti.

4.2.4 Pozicijsko tveganje

Pozicijsko oziroma tveganje spremembe cen lastnih finančnih instrumentov se nanaša na postavke trgovanja z lastniškimi finančnimi instrumenti in njihovimi derivati. Metodologija obvladovanja pozicijskega tveganja trgovalnih postavk temelji na metodi tvegane vrednosti (VaR) in je skladna z zahtevami Basla: 99-odstotni enostranski interval zaupanja, 10-dnevno obdobje držanja pozicije in izračun volatilnosti na 250-dnevnih podatkih.

4.2.5 Obrestno tveganje

Obrestno tveganje je finančno tveganje, kateremu so v različnem obsegu izpostavljeni tako vlagatelji, kot tudi podjetja in ostali posojilojemalci. Obrestno tveganje pomeni možnost izgube zaradi neugodnega gibanja obrestnih mer na trgu. Neugodno gibanje je lahko tako dvig kot tudi znižanje obrestne mere. Obrestne mere se na trgu nenehno spreminjajo, saj so posledica tržne ponudbe in povpraševanja ter spremenljivih makroekonomskih razmer. Obrestne mere se odzivajo kot cene denarja na pritisk ponudbe in povpraševanja na enak način, kot se na ta pritisk odziva cena blaga.

Osnovna naloga bank je zbiranje finančnih sredstev po določeni obrestni meri in posojanje teh sredstev po višji obrestni meri. Sprememba obrestne mere lahko za banko predstavlja tveganje v dveh primerih, in sicer nepredvideno naraščanje pasivnih obrestnih mer ali pa nepredvideno padanje aktivnih obrestnih mer. Če gre za nepredvideno naraščanje pasivnih obrestnih mer in ob nespremenjenih oziroma celo padajočih aktivnih obrestnih merah, mora banka plačevati višje obresti za depozite, kar pomeni izgubo za banko. V primeru pa, da nepredvideno padajo aktivne obrestne mere in pasivne ostajajo na istem nivoju oz. naraščajo, banka za odobrene kredite dobi manj, kar ponovno vodi v izgubo. Banka je stalno izpostavljena obrestnemu tveganju, saj je časovna transformacija finančnih sredstev osnovna značilnost bančnega poslovanja.

Nova KBM, d. d., mesečno izračunava rezultate vpliva standardiziranega stresnega testa za obrestno tveganje v obliki vzporednega premika krivulje obrestnih mer na kapital in neto obrestne prihodke v obdobju enega leta. Analiza obrestnega tveganja je vključena v mesečna poročila o likvidnostnem in tržnem tveganju in jo mesečno pregleduje ALCO.

4.2.6 Valutno tveganje

Valutno tveganje je finančno tveganje in pomeni nevarnost pred finančno izgubo zaradi sprememb vrednosti ene valute v primerjavi z drugo, oziroma izhaja iz naslova neuskrajene devizne podbilance in nestanovitnosti deviznih tečajev.

Skladno s sklepom, ki ga je sprejel ALCO (Odbor za upravljanje s sredstvi in naložbami), Nova KBM, d. d., dnevno zasleduje skupno zaprto valutno pozicijo. Skupna odprta devizna pozicija banke je omejena z vplivom na kapitalsko ustreznost banke. Za spremljanje izpostavljenosti v posamezni valuti banka uporablja metodologijo tvegane vrednosti (VaR), ki upošteva zahteve Basla. Dnevno odprto pozicijo za tuje valute spremlja v banki Oddelek za upravljanje s tveganji, ki poleg odprte pozicije Nove KBM, d. d., zaradi odstopanj v poziciji za tuje valute, izračunava tudi dnevni izid glede na odstopanja v pozicijah tujih valut. Desetdnevno tvegano vrednost odprte devizne pozicije banka računa na podlagi enoletnih podatkov in 99-odstotnega intervala zaupanja. Podatek nam pove, da bi lahko pri najvišji izpostavljenosti valutnemu tveganju v letu 2012 z 99-odstotno gotovostjo trdili, da ob nespremenjeni poziciji v valutah izguba v naslednjih desetih delovnih dneh ne bo preseгла 326 tisoč evrov.

4.2.7 Operativno tveganje

Operativno tveganje predstavlja možnost izgube zaradi neustreznega ali neuspešnega izvajanja notranjih postopkov, procesov, ljudi in sistemov ali pa zaradi zunanjih dogodkov.

V banki imajo lastno aplikativno podporo za sistematično spremljanje škodnih dogodkov iz operativnega tveganja in upoštevajo priporočila Basla. Škodne dogodke banka od leta 2007 naprej evidentira preko aplikativne podpore, ki omogoča banki izvedbo kakovostnih analiz škodnih dogodkov operativnega tveganja, istočasno pa je vzpostavljeno tudi samodejno mesečno opozarjanje odgovornih na izgube. Na osnovi spremljave škodnih dogodkov je interno opredeljena pomembna izguba operativnega tveganja v višini tisoč evrov. Vzpostavljena sta enoten zajem škodnih dogodkov in standardna oblika mesečnega poročanja. Za ugotavljanje in obvladovanje operativnega tveganja so zadolženi vsi organizacijski deli banke, vsaka organizacijska enota za svoja stroškovna mesta, ki jih pokriva posamezen vodja. Banka upravlja operativno tveganje po različnih organizacijskih enotah, saj ima ločeno vzpostavljena delovna mesta. Kratkoročni cilj pri upravljanju operativnega tveganja je banka z zagotovitvijo sistematičnega poročanja o škodnih dogodkih uspešno dosegla.

4.2.8 Tveganje kapitala

Funkcija kapitala v banki je absorbiranje izgub, ki jih utrpi banka pri svojem poslovanju. Med kapital štejeemo navaden delniški kapital, vplačani presežek kapitala, zadržane dobičke, rezerve, prednostne delnice in subordinirne delnice (Dimovski in Gregorič 2000, 75).

Tveganje kapitala predstavlja tveganje, da banka ne bo sposobna zagotoviti zadostnega obsega kapitala, ki je z zakonom predpisan, in zagotavlja zaupanje v varnost ter stabilnost banke, zagotavlja donos v skladu s pričakovanji delničarjev in zadošča za pokrivanje morebitnih izgub. Nova KBM, d. d., mesečno na sejah odbora ALCO obravnava stanje kapitala, kapitalske zahteve in količnik kapitalske ustreznosti. Zahtevana kapitalska ustreznost za banko je 8 odstotkov, banka je v letu 2012 izpolnjevala zahtevano regulatorno kapitalsko ustreznost.

Evropski svet je oktobra 2011 z namenom ponovne vzpostavitve zaupanja v bančni sektor sprejel ukrep, da morajo sistemsko pomembne banke od 30. junija 2012 vzdrževati količnik kapitalske ustreznosti na čisti temeljni kapital na ravni skupine v višini vsaj 9 odstotkov. EBA je v svojem zadnjem poročilu o vseevropski kapitalski vaji sprejela načrt banke, da doseže količnik kapitalske ustreznosti na čisti temeljni kapital v predpisani višini do 31. decembra 2012. Banka je zato izvedla ukrepe za povečanje kapitala ob hkratnem znižanju tveganju prilagojene aktive oziroma kapitalskih zahtev. Ukrepi za povečanje kapitala so bili delni odkup hibridnih instrumentov, prodaja Zavarovalnice Maribor in najetje hibridnega posojila. Zaradi bistveno višjega oblikovanja slabitev in rezervacij, kot je bilo sprva predvideno, Skupina ni dosegla količnika kapitalske ustreznosti na čisti temeljni kapital v višini 9 odstotkov. Zato banka še naprej izvaja aktivnosti zaboljšanje kapitalske ustreznosti v

skladu s planom prestrukturiranja, ki predvideva dokapitalizacijo do konca junija 2013 (Nova KBM 2013a, 271).

Enostavni kazalnik kapitala

Enostavni kazalnik kapitala je eden najstarejših kazalnikov kapitalne ustreznosti. Ta kazalnik v celoti zanemara tveganost naložb banke. Izračunamo ga kot razmerje med vrednostjo celotnega kapitala in vrednostjo bilančne vsote.

Če imamo dve banki z enakima vrednostma tega kazalnika in ena banka naloži vsa sredstva v državne vrednostne papirje, druga pa sredstva posodi svojim komitentom, je jasno, da je kapitalna ustreznost prve banke večja kot pri drugi.

$$\text{Enostavni kazalnik kapitala} = \frac{\text{Celotni kapital}}{\text{Bilančna vsota}}$$

V naslednji preglednici je prikazan enostavni kazalnik kapitala Nove KBM, d. d., za leti 2011 in 2012.

Preglednica 17: Enostavni kazalnik kapitala za leti 2011 in 2012

Leto	Celotni kapital (v 000 eur)	Bilančna vsota (v 000 eur)	Enostavni kazalnik kapitala (v %)
2011	373.736	4.810.537	7,8
2012	192.569	4.338.568	4,4

Delež kapitala v bilančni vsoti Nove KBM je v letu 2011 znašal 7,8 odstotka, v letu 2012 pa se je delež zmanjšal na 4,4 odstotka.

Kazalnik kapitalne ustreznosti

Kapitalno ustreznost lahko merimo na več načinov. Eden izmed uporabljenih kazalcev v preteklosti je razmerje med kapitalom in celotnimi sredstvi v banki oziroma razmerje med kapitalom in vlogami v banki. Je kazalnik, s katerim se izvaja nadzor bančnega poslovanja.

Tveganju prilagojena aktiva je seštevek knjigovodskih stanj vseh aktivnih bilančnih in zunajbilančnih postavk, zmanjšanih za oblikovane posebne rezervacije za te postavke in tehtane po stopnji kreditnih tveganj, ki jih določi Banka Slovenije (Dimovski in Gregorič 2000, 105).

Basel III

Basel III predvideva višjo kapitalsko ustreznost (v nadaljevanju KU) na čisti temeljni kapital (Common Equity Capital Ratio), to je kapital brez upoštevanja hibridnih instrumentov. Količnik bo moral v letu 2013 znašati najmanj 3,5 odstotka, v letu 2014 4,0 odstotka in v letu 2015, ko bo dosegel končno minimalno višino, 4,5 odstotka. Predviden je tudi dodaten varovalni kapitalski blažilec (Capital Conservation Buffer), ki bo po končanem prehodnem obdobju leta 2019 znašal 2,5 odstotka, uveljavljaj pa se bo od leta 2016 naprej, vsako leto po 0,625 odstotka. To pomeni, da bo dejansko kapitalska ustreznost na čisti temeljni kapital morala znašati najmanj 7 odstotkov. V banki na dan 31. december 2012 ta količnik znaša 4,91 odstotka. KU na temeljni kapital (Tier I Ratio) bo morala v letu 2013 znašati najmanj 4,5 odstotka, v letu 2014 5,5 in v letu 2015, ko bo dosegla končno minimalno višino, 6,0 odstotka.

Tudi pri tem je treba upoštevati še kapitalski blažilec, tako da bo leta 2019 minimalna KU na temeljni kapital 8,5 odstotka. Inovativni instrument, ki ga banka vključuje v temeljni kapital, se bo lahko do odpoklica ali najpozneje do leta 2040 upošteval kot sestavina temeljnega kapitala v celotni višini. V banki na dan 31. december 2012 ta količnik znaša 8,33 odstotka. Minimalna celotna KU v višini 8 odstotkov se bo povišala za višino kapitalskega blažilca in bo tako leta 2019 znašala 10,5 odstotka. V banki na dan 31. december 2012 ta količnik znaša 9,18 odstotka. Predviden je tudi proticiklični blažilec za sistemsko pomembne banke in je namenjen zaščiti pred bodočimi tveganji, ki sledijo visoki gospodarski rasti. Regulator bo moral, če se bo za to odločil, višino blažilca za posamezno banko najaviti dvanajst mesecev pred uvedbo, znašal pa bo lahko največ 2,5 odstotka. Končne različice zakonodaje in tehničnih standardov še niso sprejete. Predvidoma naj bi se to zgodilo aprila 2013, z veljavnostjo 31. december 2013 (Nova KBM 2013a, 273).

V preglednici 18, objavljeni v nadaljevanju, je prikazana sestava regulatornega kapitala in kapitalskih rezerv za leti 2011 in 2012.

Preglednica 18: Sestava regulatornega kapitala in kapitalskih rezerv za leti 2011 in 2012, v tisoč eur

	31. 12. 2011	31. 12. 2012
Temeljni kapital		
Vplačani osnovni kapital	40.815	40.814
(-) Lastne delnice	(270)	(111)
Kapitalske rezerve	165.775	165.775
Rezerve in zadržani dobiček ali izguba	275.095	191.356
(-) Izid med letom za izračun (nerevidirani)	(84.190)	(203.226)
Presežki iz prevrednotenja (PP) – bonitetni filtri	(4.085)	(794)
Hibridni instrumenti temeljnega kapitala	26.030	126.030
(-) Neopredmetena sredstva	(27.099)	(23.381)
(-) Druge deželno specifične odbitne postavke	(2)	11.356
Skupaj	392.069	307.819
Dodatni kapital I		
Hibridni instrumenti in kumulativne prednostne delnice	150.000	29.908
Drugo	1.605	2.380
Skupaj	151.605	32.288
(-) Odbitne postavke od temeljnega in dodatnega kapitala I		
(-) Odbitne postavke od temeljnega kapitala	(58.520)	(1.119)
(-) Odbitne postavke od dodatnega kapitala I	(58.520)	(1.119)
Skupaj	(117.040)	(2.238)
Skupaj kapital (za namen solventnosti)	426.634	337.869
Kapitalske zahteve		
Kapitalske zahteve za kreditno tveganje	290.487	269.546
Enote centralne ravni države ali centralne banke	748	0
Enote regionalne ali lokalne ravni držav	213	182
Osebe javnega sektorja	93	24
Multilateralne razvojne banke	0	0
Institucije	16.367	14.558
Podjetja	150.234	113.339
Bančništvo na drobno	64.827	59.361
Zavarovano z nepremičninami	3.989	4.324
Zapadle postavke	6.308	11.782
Regulatorno zelo tvegane izpostavljenosti	29.146	33.651
Naložbe v investicijske sklade	2.112	1.381
Ostale izpostavljenosti	16.450	30.944
Vsota kapitalskih zahtev za tržna tveganja	1.772	1.805
Dolžniški finančni instrumenti	670	577
Lastniški finančni instrumenti	1.102	483
Tuje valute	0	745
Kapitalska zahteva za operativno tveganje	22.773	23.237
Skupaj	315.032	294.588
Kapitalska ustreznost (celotni kapital)	10,83 %	9,18 %
Kapitalska ustreznost (temeljni kapital)	8,47 %	8,33 %
Kapitalska ustreznost (čisti temeljni kapital)	7,81 %	4,91 %
Kapitalska ustreznost (čisti temeljni kapital – EBA)	7,81 %	7,62 %

Vir: Nova KBM 2013a, 272.

4.3 Drugi kazalniki

Za analizo uspešnosti poslovanja moramo poleg kazalnikov donosnosti in tveganja izračunati ter ovrednotiti tudi kazalnike produktivnosti. Produktivnost, ki izraža učinkovitost izkoriščanja človeških virov v banki, merimo s kazalci, kot so bilančna vsota na zaposlenega, kazalnik operativnih stroškov na zaposlenega in kazalnik dobiček na zaposlenega.

4.3.1 Bilančna vsota na zaposlenega

Višja kot je bilančna vsota na zaposlenega, boljša je izkoriščenost človeških virov. Za svetovni trend razvoja bančništva sta značilna poostren nadzor nad stroški in prizadevanje za njihovo drastično znižanje.

$$\text{Bilančna vsota na zaposlenega} = \frac{\text{Bilančna vsota}}{\text{Število zaposlenih}}$$

Bilančna vsota na zaposlenega v Novi KBM, d. d., za leti 2011 in 2012, je izračunana v naslednji preglednici.

Preglednica 19: Bilančna vsota na zaposlenega v Novi KBM, d. .d. za leti 2011 in 2012

Leto	Bilančna vsota (v 000 eur)	Število zaposlenih	Bil. vsota na zap. (v 000 eur)
2011	4.810.537	1346	357.395
2012	4.338.568	1280	338.950

4.3.2 Splošni upravni stroški na zaposlenega

K splošnim upravnim stroškom štejemo stroške dela, stroške materiala in stroške storitev. Ta kazalnik mora biti čim manjši, vendar običajno povečanje bilančne vsote na zaposlenega vpliva tudi na povečanje splošnih upravnih stroškov na zaposlenega. Tako v svetu kot pri nas se kaže močan trend zniževanja stroškov v bančništvu, kar se kaže v poostrenem nadzoru nad njimi.

4.3.3 Dobiček na zaposlenega

Kazalnik dobiček na zaposlenega izračunamo kot količnik med čistim dobičkom poslovnega leta ali izgubo poslovnega leta in številom zaposlenih. Večja vrednost tega kazalnika pomeni uspešnejšo banko, saj to pomeni, da zaposleni v povprečju dosegajo večji dobiček.

5 SKLEP

Zaključna projektna naloga temelji na vsebini in analizi letnega poročila poslovne banke Nove KBM, d. d. Uprava banke z letnim poročilom predstavi celotno poslovanje banke, finančni položaj banke v poslovnem letu ter poslovne in razvojne usmeritve. Sestavine letnega poročila so predpisane z Zakonom o gospodarskih družbah, Sklepom o poslovnih knjigah in poslovnih poročilih bank in hranilnic ter s Slovenskimi računovodskimi standardi. Letno poročilo Nove KBM, d. d., nima strogih okvirov, pomembnejša poglavja so podkrepjena s slikami, je pregledno urejeno in obsežno. Zelo dobro so predstavljene informacije o dejavnosti, sedežu banke, številu zaposlenih, organiziranosti in poslovanju v preteklem letu, ter napovedi za prihodnje poslovno leto.

Poslovno poročilo je razdeljeno na več delov. V začetku poročila banke so predstavljeni ključni podatki o poslovanju in nekateri pomembnejši kazalniki poslovanja Skupine Nove KBM in Nove KBM, d. d., sledi nagovor uprave banke in poročilo nadzornega sveta. V nadaljevanju lahko preberemo predstavitev Skupine in banke Nove KBM ter njene finančne skupine, podane so informacije za delničarje, sledi predstavitev upravljanja tveganj, strategija banke, analiza poslovanja z upoštevanjem makroekonomskega okolja in kako kriza vpliva na poslovanje Skupine Nove KBM. Pojasnjeni so načrti za poslovno leto 2013 in predstavljena kratka predstavitev programa družbene odgovornosti ter trajnostnega razvoja. V zaključnem delu poslovnega poročila so navedene vse bančne poslovalnice, ki predstavljajo poslovno mrežo banke.

Računovodski del poročila sestavljajo najprej obvezno revizorjevo poročilo, sledijo računovodski izkazi Skupine Nove KBM in pojasnila k tem. V pojasnilih so podane osnovne informacije, pomembnejše računovodske usmeritve in predstavljene so izpostavljenosti različnim vrstam tveganj. Na koncu so podani še prejemki članov uprave.

V zaključni projektni nalogi so predstavljeni pomembnejši deli iz vsebine poslovnega in računovodskega poročila. Predstavljena je tudi poglobljena analiza poslovanja Nove KBM, d. d. Poslovne banke morajo v konkurenčnem boju z drugimi finančnimi institucijami težiti k zagotavljanju dolgoročnega obstoja in razvoja. Maksimiranje svoje vrednosti, to je trenutne vrednosti v aktivih in sedanje vrednosti bodočih priložnosti ali opcij, postaja osnovni cilj bančnega poslovanja. Poleg načela rentabilnosti (dobičkonosnosti) morajo banke pri svojem poslovanju slediti še načelu likvidnosti in varnosti. Banke morajo biti v vsakem trenutku sposobne zadovoljiti likvidnostne zahteve svojih strank. Pri sestavi svojih naložb morajo banke zagotoviti čim manjše tveganje zmanjšanja ali izgube vrednosti sredstev.

Glede na rezultate poslovanja Nove KBM, d. d., in PBS, d. d., je Skupina Nove KBM druga največja bančna skupina v Sloveniji. Po podatkih Banke Slovenije je na dan 31. december

2012 njen tržni delež glede na bilančno vsoto znašal 11,1 odstotka. Poglavitni nevarnosti iz makroekonomskega okolja, ki lahko po ocenah negativno vplivata na poslovanje Skupine Nove KBM, sta naraščanje cen in negotovost na finančnih trgih, vse zaradi nadaljevanja globalne finančne krize.

Padec rasti slovenskega gospodarstva v obdobju 2011 in 2012 je imel za posledico zmanjšano povpraševanje številnih gospodarskih sektorjev po finančnih virih. Zaradi poslabšanja kreditnega portfelja je Nova KBM začela zniževati sredstva iz kreditov nebančnemu sektorju. Omenjeni trend je še posebej opazen v letu 2012, ko so se sredstva iz kreditov nebančnemu sektorju opazno znižala. Glavna obrestovana obveznost Nove KBM so depoziti strank. Nova KBM pričakuje, da se bo kot na glavni viri financiranja tudi v bodoče lahko oprla na depozite strank, za diverzifikacijo virov pa bo za financiranje svojih kreditnih dejavnosti koristila tudi vire ECB in druge razpoložljive vire.

Nova KBM, d. d., je leto 2012 zaključila z izgubo. Višina izgube se je glede na leto 2011 povečala za 119 tisoč evrov, temu primerno so se znižali tudi kazalniki, ki prikazujejo donosnost banke. Donosnost lastniškega kapitala je bila v letu 2012 za 42,53 odstotne točke nižja kot v letu 2011, donosnost sredstev v Novi KBM je bila za 2,62 odstotne točke nižja kot v letu 2011. Iz izdelanih izračunov je razvidno, da je bila donosnost poslovanja v letu 2012 slabša kot v letu 2011. Bistven vpliv na poslovni izid so imeli nižje obrestne marže kot rezultat velike konkurence tako domačih kot tujih bank na slovenskem bančnem trgu, visok obseg bančnih rezervacij in plačilo davka od dobička za pretekli dve leti. Trend padanja dohodkov iz naslova obrestnih marž je privedel tudi do znižanja višine obrestnih marž za 0,51 odstotka.

Po sklepu o kapitalski ustreznosti bank in hranilnic mora banka zagotavljati minimalno osemodstotno pokritost tveganju prilagojene aktive s kapitalom, namenjenim pokrivanju kreditnega tveganja. Koeficient kapitalске ustreznosti Nove KBM dosega raven 11,3 odstotka, kar banki zagotavlja dovolj veliko rezervo za kritje različnih tveganj in ji omogoča varno poslovanje. V Novi KBM je bilo 31. decembra 2012 zaposlenih 1.280 delavcev, medtem ko je bilo 31. decembra 2011 v njej zaposlenih 1.346 delavcev. Zmanjšanje števila zaposlenih v letu 2012 je predvsem posledica upokojitev in racionalizacije poslovnih procesov, dobiček na zaposlenega pa se je znižal. Zaostreni konkurenci na slovenskem bančnem trgu se je uprava banke odzvala z zaustavitvijo novega zaposlovanja, s pripravo ukrepov za racionalizacijo poslovanja in zaposlovanja ter z zadrževanjem rasti stroškov.

Znesek slabih kreditov Nove KBM se je od leta 2011 do 2012 znatno povečal, predvsem zaradi poslabšanja kakovosti kreditnega portfelja po gospodarski krizi, ki se je začela v zadnjem četrtletju leta 2008. Na dan 31. december 2012 so slabi krediti gradbenega in

predelovalnega sektorja ter finančnega posredništva predstavljali največji delež v bruto slabih kreditih Nove KBM.

Ob koncu lahko ugotovimo, da je sodobna banka danes več kot samo finančni servis. Nova KBM je kot prva v Sloveniji ponudila najsodobnejšo mobilno banko, ki omogoča skeniranje plačilnih nalogov in s tem enostavnejše plačevanje. V Novi KBM so posodobili vse procese poslovanja, kar dokazuje, da je banka na pravi poti v trenutnih tržnih razmerah.

»Nova KBM je banka prihodnosti. Živimo jutri. Zato, da že danes ponujamo tisto, kar boste vi potrebovali v prihodnosti.« (Nova KBM 2013a, 3)

LITERATURA

- Dimovski, Vlado. 1999. *Bančništvo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Dimovski, Vlado in Aleksandra Gregorič. 2000. *Temelji bančništva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Kobe, Aljoša. 1997. *Kaj izvemo iz bilanc bank*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Lipnik, Janez. 2013. Letno poročanje za gospodarstvo. *IKS* 10 (1): 88.
- Melavc, Dane in Franko Milost. 2003. *Računovodstvo*. Koper: Visoka šola za management.
- Milost, Franko. 2001. *Računovodstvo človeških zmožnosti*. Koper: Visoka šola za management.
- Milost, Franko. 2009. *Osnove računovodstva*. Koper: Fakulteta za management.
- Odar, Marjan, Romana Hieng, Stanko Koželj, Matjaž Prusnik in Vera Zupančič. 2011. *Finančno računovodstvo za družbe*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Odar, Marjan. 2013. Letno poročanje za gospodarstvo. *IKS* 10 (1): 86.
- Plevnik, Jože. 1995. Revidiranje bank – varnost naložb in potencialne obveznosti. V 27. *simpozij referatov o sodobnih metodah v računovodstvu in poslovnih financah*, 211–212. Ljubljana: Koordinacijski odbor Zveze ekonomistov Slovenije, Zveze računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Robnik, Lidija. 2007. Izkaz denarnih tokov. *Poslovna dinamika* 7 (1): 42.
- Sukič, Sonja. 2002. Pomen rizičnega (ekonomskega) kapitala z vidika upravljanja tveganj v bankah. *Naše gospodarstvo* 48 (1/2): 87–104.
- Vezjak, Blanka. 2011a. Razkritja k bilanci stanja in izkazu poslovnega izida 2010 v skladu s SRS za podjetja, zavezana reviziji. *IKS* 38 (1/2): 146–162.
- Vezjak, Blanka. 2011b. Poslovno poročilo 2010. *IKS* 38 (4): 138.

VIRI

- Banka Slovenije. 2010. *Poročilo o finančni stabilnosti 2010*. Poslovni dokument, Banka Slovenije.
- MSRP - Mednarodni računovodski standardi poročanja. *Uradni list RS*, št. 17/12.
- Nova KBM. 2013a. *Letno poročilo Skupine Nove KBM in Nove KBM, d. d., 2012*. <http://www.nkbm.si/downloadfile.aspx?fileid=2686> (23. 4. 2013).
- Nova KBM. 2013b. *Statut banke*. <Http://www.nkbm.si/vodstvo-upravljanjedruzbe-> (23. 4. 2013).
- Sklep o poslovnih knjigah in poslovnih poročilih bank in hranilnic. *Uradni list RS*, št. 17/12.
- SURS. *Aktivno prebivalstvo, Slovenija, junij 2012 - končni podatki*. Http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4903 (23. 4. 2013).
- Uredba (ES) št. 1606/2002 evropskega parlamenta in sveta z dne 19. julija 2002 o uporabi mednarodnih računovodskih standardov. *Uradni list EU*, št. L 243.
- ZBan-1. Zakon o bančništvu. *Uradni list RS*, št. 99/10, 52/11, 9/11, 35/11, 59/11, 85/11 in 48/12.
- ZGD-1. Zakon o gospodarskih družbah. *Uradni list RS*, št. 42/06.

PRILOGE

Priloga 1 Organizacijska shema Skupine Nove KBM in Nove KBM, d. d.

Organizacijska shema Skupine Nove KBM in Nove KBM, d. d.

